Ayağa kalkan işçi sınıfı haykırıyor

ÖZGÜR POLONYA!

Aydınlık

Kuruluş yılı: 1921
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

PAZAR
17
AGUSTOS 1980
10 LIRA

- *Hükümet en çok "grev komiteleri"nden korkuyor*

- Grevci sayısı 50 bine ulaştı

Haberi 3. sayfada

MHP Merkezindeki adam itiraf'a devam ediyor

18

itiraf 3
Aydınlık
İŞKENCE
Perinçek «MHP orduyu fethetmek ve istila amacıyla

Elebaşılar hücrede yan gelip yatarken, bize "ağır cezalıklar komünistleri vursun" diye emir yolladılar

Cezaevindeki ülkücüler MHP'ye büyük tepki duyuyordu

Belimize silah taktılar sonra ortada bıraktılar

- *Ülkücüler arasında dışardakilerin bir koltuk kapıp, içerdekileri ihmal ettiği kanısı yaygındı*
- *Cezaevine gelen 150 bin liranın yarısı 400 kişiye, diğer yarısı 25-30 kişiye veriliyordu*
- **Cezaevlerinde judo karate, bomba yapımı öğretiliyordu**
- Kavga kışkırtmak için koğuşlara gelen elebaşılar, ülkücü tutuklulardan dayak yiyip hücrelerine döndüler
- MHP'lilerin ileri gelenleri torpil yaptırıp kendilerini hücreye koyduruyorlardı

(YAZISI 6.SAYFADA)

"Çocuklara MHP liderleri gibi nutuk atmasını öğretivorduk"

"Mamak'ta yaşları ufak olanları propagandist olarak yetiştiriyorduk. Bir MHP milletvekili seçim meydanlarında nasıl konuşuyorsa, bunların da o şekilde konuşmalarını öğretiyorduk. Bu çalışmalara herkes katılmak zorundaydı. Bunun için Büyük Dokuz Işık kitabından pasajlar alınırdı. Çocuklar sandalyenin üzerine çıkar ve "Aziz ve muhterem kardeşlerim" diye söze başlarlardı. Bu pasajı ezbere tekrarlardı. Slogan atar alkışlar ve miting havası vermeye çalışırdık.

YARIN: ADANA EMNİYET MÜDÜRÜ CEVAT YURDAKUL'UN ÖLDÜRÜLMESİ

- İbrahim Çiftçi
- Selim Elidemir
- Hanifi Tokgöz
- Arif Görünmez

SİZE SESLENİYORUM

İBRAHİM ÇİFTÇİ

Dul bir kadın olan annen ne yapmaktadır? Seni okutmak için neler çekmişti kimbilir. Ama sen ne yaptın, anneni o ihtiyar halinde tüm dertleriyle baş başa bıraktın. Şimdi Balgat'taki gecekonduda ne yapıyordur, hiç düşündün mü? Senin yanına gelebilmek için gecenin 3'ünde yola çıkarak ta Balgat'tan Mamak'a yayan geliyordur.

SELİM ELİDEMİR

Sen katliamdan cezaevine girince anne ve baban ne oldu biliyor musun? İkisi de yatağa düştü. Annen kimsenin yüzüne bakamıyordu. Onlar namuslu insanlardı. Fakirdiler, bir gecekonduda oturuyorlardı ama hallerinden memnundular. Ama sen hiç acımadan onları yıktın. Baban kısmi felç oldu. Annen ise kahrından öldü zavallı. Baban koltuk değnekleriyle görüşüne geliyor. Bir sor bakalım senin beline silah sokanlar yanına gidip halini hatırını soruyorlar mı Mustafa amcanın?

HANİFİ TOKGÖZ

Babanı o ihtiyar halinde bir inşaatın 5. katına kalıp çakarken düşünebiliyor musun Hanifi? Ama ben geçenlerde onu öyle gördüm. Çivilere nasıl hırsla vuruyordu bir bilsen. Ama o çiviyi tahtaya değil, Türkeşlerin, Sadilerin kafasına çakıyor gibiydi. Evet kardeşim, sana para gönderebilmek için o inşaatın 5. katındaydı baban. Ne yapayım diyordu, lanet olsun böyle evlada ama et tırnaktan ayrılmıyor ki...

ARİF GÖRÜNMEZ

Sen Bor'un gözbebeği idin. Herkes büyük adam olacak Arif, diyordu. Öğretmenlerin babanı ikna etmeye çalışıyordu, aman Arif'i okut diye. Baban da inanmıştı büyük adam olacağına. Biz cahil kaldık, türlü yokluklar içinde yaşadık, Arifim yeter ki okusun diyordu. Ben gömleğimi satar ona para yollarım, gece gündüz çalışırım, çırak olurum diyordu Mehmet Amca. Ama Ankaraya gelince işler değişti, değil mi? Ali Işıklar seni yanından hiç ayırmıyordu. Ne hinoğlu hindi o. Se-

(Devamı S. 6 Sü. 4'te)

CHP GENEL BAŞKANI YAYINIMIZLA ILGILI BASIN TOPLANTISI YAPTI

Ecevit: "İtiraf'la ilgili yasal girişimlerde bulunacağız"

- Türk basını son günlerde teröre karşı ölümü de göze alarak çok cesur girişimlerde bulunmuştur. İsimlere ve belgelere dayanan birçok gerçeği ortaya çıkarmıştır. Türk basınının bu mücadelesini kutlarım.

ANKARA (ÖZEL) **CHP** Genel Başkanı Bülent Ecevit dün Ankara'da gazetemizin İtiraf yayınıyla ilgili bir basın toplantısı yaptı. Ecevit "İsimlere ve belgelere dayanan yayın birçok gerçeği ortaya çıkartmıştır, parti olarak bu yayınla ilgili gerekli girişimlerde bulunacağız." dedi.

Ecevit şunları belirtti: "Türk basını son günlerde teröre karşı mücadelede ölümü de göze alarak çok cesur girişimlerde bulunuyor. Türk basının bu mücadelesini kutlarım. Son günlerde bazı gazetelerde yayınlanan açıklamalar birçok gerçeği ortaya çıkarıyor vehükümetin sağ eylemcileri nasıl himaye ettiğini gözler önü-

(Devamı S. 6 Sü. 5'te)

Aydınlıkta

SİNA ÇILADIR

Sınav

ALİ Yurtaslan'ın itirafları karşısında devlet kıpırdanmaya başladı. Yüksek Hakimler Kurulu, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı itiraflarla ilgili olarak soruşturma açtı. Başsavcı Muavini itiraflarla ilgilendiğini açıkladı. Başka soruşturmalar da var.

Diğer yandan, yüksek tirajlı basınımızın sorumlu kalemleri soruna el attılar. Uğur Mumcu, Çetin Altan, Oktay Ekşi itiraflara, gerçekçi yaklaşımlarda bulundular, MHP'den hesap sorulmasını istediler.

Denilebilir ki, Yurtaslan'ın itirafları ya da MHP'nin çirkin yüzü, şu sıralar somut belgeler şeklinde milyonlarca insanımıza mal olmuştur.

Bütün bunlar son derece önemli ve olumlu gelişmelerdir.

Ama ben yine de bir şeye takılıyorum: Biliyorsunuz, Bakanlarımızdan birisinin ismi bir gönül macerasına karışsa ortalık birbirine giriyor. Bu işlerle uğraşan dergi ve gazetelerin yanı sıra Parlamentomuz hop oturup hop kalkıyor. Meclisimiz Osmanlının tulumbacı kahvesine dönüyor:

– Ben senin yedi ceddini!..

– Boynuzlara dikiz!..

– Kıpırdamayın, yakarım topunuzu!..

Gönül macerasına adı karışan Bakan istifa ediyor. Kabine sallanıyor. Parlamentomuz bir süre belden aşağı konuların göbek taşında tam-tam dövüyor. Konu açılmışken, Bülent Ersoy'un hünsallığına varıncaya kadar yakası açılmadık pislikler saçlı-sakallı siyasilerimizin başlıca sorunu haline geliyor.

İyi, ama MHP çetesinin kanlı serüvenleri Parlamentomuzu hiç mi ırgalamıyor?

Bir Batı ülkesinde, diyelim ki Fransa'da, parlamentoda temsil edilen, üstelik hükümeti ayakta tutan bir parti hakkında "illegal örgütlenme", "katliam" vb. suçlamalar olsa ne olur? Fransız Parlamentosu çatısından temel çivilerine kadar sallanmaya başlar. Hükümet derhal istifa eder. Hükümet partisi, ithamlara karşı diğer partilerle el-ele verip sorunun aydınlığa kavuşması için olanca gücünü ortaya koyar. Çünkü boru değil, şu kadar zaman bir cinayet makinasının desteğiyle hükümet olmuştur. Temizlenmek, kamuoyu önünde aklanmak gereğini duyar.

Diğer yandan radyo ve TV muhabirleri, ne yapar eder, mikrofonlarını itiraf sahibine ve itiraflarda adı geçen kişilere uzatır, halkın tepkisini saptamaya çalışır...

Bir de bizim TRT'mize bakın! Parlamentomuza bakın! Hükümet partisine ve onun Sayın Genel Başkanına bakın! Ve hatta ana muhalefet partisine bakın!

Bu akıl almaz çelişki, "Türkiye Batı ülkesi değildir, böyle başa böyle tarak!" gibilerden soyut yorumlarla geçiştirilemez. Çünkü TRT'miz Yurtaslan'ın itiraflarını kulak arkası etmiştir, ama sorumlu yazarlarımız sorunun üzerine eğilmişlerdir. AP ve onun Sayın Genel Başkanı kafasını kuma gömmektedir, ama devletin sorumlu organları hareket halindedir. Parlamentomuz MHP'nin suçlarına karşı duyarsızdır, ama geniş kitleler MHP'nin yakasına yapışılmasından yanadır.

Diyeceğimiz, şu sıralar, Türkiye toprağına ayak basan herkes, Türkeş'in MHP'sinden ötürü bir sınavdan geçiyor. Ya, cinayet şebekesine karşıyız, bunu açıkça söyleriz, mücadeleye girişiriz, yani ulusal güçlerin yanında saf tutarız; yahut ulusal güçlerin, halk kitlelerinin, yani Türkiye'nin karşısında yer alırız. Bu gibi durumlarda üç maymun simgesine sarılmak da çıkış yolu değildir.

İLAN

GARP LİNYİTLERİ İŞLETMESİ MÜESSESESİNCE MUHTELİF NAKLİYE YOLLARINA STABİLİZE MALZEMESİ ÇEKTİRİLECEKTİR

1) Müessesemizin Seyitömer Bölgesi Kömür Nakliye Yollarına 30.000 m3. stabilize malzemesi çektirilme işi kapatılmış zarflar içerisinde serbest teklif almak suretiyle yaptırılacaktır.

2) Bu işe ait şartname:
a. ANKARA'DA : TKİ Kurumu İnşaat Dairesi Başkanlığında,
b. İSTANBUL'DA: TKİ Satınalma Müdürlüğü, Odakule İşmerkezi Kat: 12 Beyoğlu /İSTANBUL,
c. İZMİR'DE : G.L.İ. İrtibat Bürosu Şefliği, 1487 Sok. No: 17/3 Alsancak/ İZMİR:
d. TAVŞANLI'DA: G.L.İ.İnşaat Şubesi Müdürlüğünde,
e. SEYİTÖMER'DE : Bölge Müdürlüğünde,
görülebilir.

3) Bu işe ait teklif mektupları "G.L.İ. Müessesesi TAVŞANLI" adresine hitaben yazılmış olacak ve zarfın üzerine "Seyitömer Bölgesi Stabilize Nakli Teslifidir" ibaresi konulacaktır.

4) Teklif vermek isteyen firmalar, ayrı bir zarfa koyacakları;
a. Noterlikçe tasdikli imza sirkülerini,
b. Ticaret Odası cüzdanı aslını,
c. Süresini doldurmamış (C) grubuna ait müteahhitlik karne aslını, en geç 28.8.1980 Perşembe günü saat 14.30'a kadar teklifleri ile beraber Müessese Merkezi Muhaberat Servisine vermiş olacaktır.

5) Postada veya herhangi bir sebeple vaki olacak gecikmeler nazarı dikkate alınmayacaktır.

6) Müessesemiz 2490 sayılı kanuna tabi değildir.

Teklif verilen işin ismi:	Çekilecek malzeme miktarı:	
Seyitömer Bölgesi Kömür nakliye yolları stabilize işi	30.000 m3.	
Geçici teminatı :	İhale tarihi:	Saat:
Teklif miktarının % 5'i	28.8.1980	14.30

(Basın: 19477—1043)

İ L A N

İSTANBUL 9. ASLİYE HUKUK HAKİMLİĞİNDEN

Dosya No: 78/187

Davacı M. Kamil Yalçın tarafından Esentepe, Gazeteciler Sitesi 4. Blok No. 1'de ikamet ettikleri bildirilen davalılar Sait Demirci, Hasan Güvenaleyhlerineaçılan tescil davası sebebi ile:

Yukarıda kimlikleri ve adresleri yazılı davalılara dava dilekçesi ve duruşma günü tebliğ edilememiş, yapılan zabıta tahkikatında da adresleri tespid edilememiş bulunduğundan, dava dilekçesinin ve duruşma gününün ilanen tebliğine, karar verilmiş olup, 7201 sayılı Tebligat Kanunun 31. maddesi dairesinde, mahkememizin 1978/187 esasında ve 28.10.1980 saat 11.00'e muallak bulunan davanın duruşmasına gelmeniz hususu davetiye yerine kaim olmak üzere ilanen tebliğ olunur.

(Basın: 5857-1048)
22.7.1980

MENKUL SATIŞ İLANI

EYÜP İCRA MEMURLUĞUNDAN

1978/1740

Mahcuz olup paraya çevrilmesine karar verilen 25.000 TL. değerinde bir adet motörlü kağıt kesme makinesi 19/8/1980 günü saat 12.30 ila 12.45 arasında Silahtar Silahtar Caddesi No. 65'de satılacaktır.

Satış tutarı tahmin olunan değerin % 75'şini aşmadığı takdirde ikinci artırmaya bırakılarak 20/8/1980 günü aynı saat ve aynı yerde en çok artırana satılacaktır.

İsteklilerin satış yerinde memura müracaatları ilan olunur.

Basın: 5852-1045
10/7/1980
İcra Memuru Tahsin Turna

Bakırköy 2 nci İcra Memurluğundan

MENKUL SATIŞ İLANI

980/1371 Talimat

Hacizli olup satışına karar verilen 1 ad. 300.000. TL kıymetinde 34-PL-195 plakalı 1965 model siyah mercedes 111-010-10069459 Şasi nolu oto açıkartırma suretiyle satılarak paraya çevrilecektir.

Birinci açık artırmanın 27.8.1980 günü saat 12.10-12.30 arasında Bakırköy Yeniincirli Yolu No. 16/A da yapılacağı bugün tahmin edilen kıymetin %75'ine talipli çıkmadığı takdirde 28.8.1980 günü aynı yer ve aynı saatte ikinci açık artırması yapılarak en çok fiat verene peşin para ile ihale edileceği damga resmi ve tellaliye bedelinin alıcıya ait olacağı ilan olunur. 28.7.1980

(Basın: 5858-1047)

---

düşünce dünyası

ÖĞRETMENLER DE MEM-DER'DE ÖRGÜTLENMELİDİR

Fikri Coşkun

(Öğretmen)

BİNLERCE öğretmenin, 12 Mart şartlarında baskı, kıyım ve sürgüne, ölüm tehditlerine ve ölümlere karşı koyarak; alınteriyle kurduğu, yaşatmaya çalıştığı TÖB-DER kapatıldı. Gerçekte Sıkıyönetimin ka patma kararı, örgütümüz üzerine atılan en son kürek topraklardan biridir. Örgütümüz uzunca bir zaman sürecinde, revizyonistler tarafından 'yavaş yavaş öldürme' işlemine tabi tutuldu. Ona hayatiyet veren ilkeleri bir bir çiğnenerek, ya da işlemez duruma getirilerek bu işlem hayata geçirildi. Revizyonist tahribat Töb-Der'i karmaşık bir buhrana sokmuştu. Öyle ki, neredeyse Sıkıyönetim kararını öğretmen çoğunluğu sevinçle karşılar duruma düştüler.

Öğretmenler şimdi büyük bir dağınıklık içindedirler. Halkın mücadelesine bağlı olarak öğretmen mücadelesi de bir duraklama ve giderek gerileme sürecini yaşamaktadır. Bazıları bu durumun kaçınılmaz bir olgu olduğunu ileri sürerek öğretmenlerin bu deneyden olumlu bir ders çıkarmalarını engellemeye ve Töb-Der'i batıran zihniyetin sorumluluğunu örtbas etmeye çalışıyorlar. Gelecek örgütlenmelerin sağlığı ve gelecek mücadelelerin başarısı için bu noktanın açıklığa kavuşturulmasını bir zorunluluk görüyorum.

Öğretmenler Mem-Der'e canlılık getireceklerdir

1975'lere kadar örgütümüz Töb-Der, yalnız öğretmenler için değil, aynı zamanda bütün memurlar için bir "umut kapısı" haline gelmişti. Memurlar arasında itibarı artmış ve onların örgütlenmelerine önderlik değilse bile örneklik etmişti. Öyle ki, eğer örgütümüz kendi içinde tutarlı ve doğru bir çizgi izleseydi, bütün memurlara bir çıkış yolu gösterebilecekti. Azından bu günkü geri çekiliş dönemini memur ve öğretmen kesiminin en az acı ile savuşturmasını sağlayabilecekti. Ne var ki, bu yıllar örgütümüzün başına revizyonizm diye adlandırılan bir bela musallat olmuştu. Bu anlayış, örgütümüze hayatiyet ve canlılık kazandıran ne varsa ona saldırıyor ve yavaş yavaş örgütün itibarını sarsıyordu. Öğretmenler bağımsızlık savaşçılarıydılar. Bağımsızlık onların birinci sorunuydu. Revizyonistler ona saldırdılar. Yerine Rusya'ya bağlılığı getiriyorlardı. Töb-Der içinde Türkiye değil, Rusya lafı tartışılıyordu. Öğretmenler demokrasi tutkunuydular. Farklı fikirleri dikkatle dinlemek ve onlardan faydalanmak yanlısıydılar. Revizyonistler buna da saldırıyorlardı. Farklı düşünenlere önce 'aba altından değnek' gösterdiler. Sonra yönetimlerini sağlamlaştırdıkça abayı da atıp değneklerini ortaya çıkardılar. Birçok şubeyi feshedip üyeleri örgütten attılar.

Birçok öğretmen saldırıya uğradı. Töb-Der'in yardımlaşma, hukuk ve sürgün fonu hakları birçokları için kesildi. Şubelerimiz canlı birer tartışma ve toplanma yerlerinden, yalnız belli fikirlerin konuşulduğu ve o anlayışı taşıyan kişilerin doluştuğu tekkeler haline getirildi. Birçok yerde anarşiye tavır alma yerine, anarşi odaklarından birinin merkezi durumuna düşürüldü. Orayı burayı bombalayanlar, şuraya buraya saldıranlar sıkıyı görünce şubelerimizde soluğu almaya başladılar. Revizyonist yöneticiler bunları pohpohladılar. Töb-Der artık eğitim sorunlarını tartışan ve çözüm arayan, öğretmen hakları için mücadele eden halkın sorunlarıyla uğraşan bir yer değildi. Bazı gruplar ortaya çıkmıştı. Bunlar bir kaşık suda fırtınalar koparıyor, birbirlerine giriyorlardı. Töb-Der bu dönemde duraklama dönemine girdi. Halkın her kesiminden insanlarımızın uğrak yerleri haline gelen, haksızlığa uğrayanın ilk başvurulacak yer olarak koştuğu lokallerimiz, boşalmaya başladı. Öğretmenler bile uğramıyorlardı. Onlar, mevcut başka bir yer olmadığından genellikle yerel kahvelere ve oyun salonlarına gidiyorlar ve orada ister istemez oyun ve içki alışkanlıklarına kapılıyorlardı.

Halktan ve üyelerinden kopan yöneticiler, olaylardan ders çıkarıcı bir ideolojiye sahip olmadıkları için batağa battılar. Gittikçe daha çok saldırgan hale geldiler. Tasfiyeler hızlandı. Bütün öğretmenleri savunan anlayış, şimdi artık ufak bir grup dışında, neredeyse bütün öğretmenleri düşman gören anlayışa dönüştü. Devrimci olmayan her türlü anlayış, revizyonizmden maceracılığa, bölücülüğe kadar her türlü anlayış serbestçe dolaşır hale geldi. Doğru ve devrimci düşünceleri savunmak ise her zaman karşısında zorbalığı buluyordu.

Bütün bunlara rağmen öğretmen çoğunluğu Töb-Der üyeliğini sürdürüyordu. Çünkü onlar bu belayı "defedilir" görüyorlardı. İkincisi uzun bir mücadele geçmişleri vardı ve örgütlülükten vazgeçemiyorlardı. Üçüncüsü de başka alternatif yoktu. Bu dönemde revizyonizm maceracılıkla da el ele vererek örgütü kitleden kopuk ve kendi düşünceleri yönünde eylemlere sokmaya kalkıştı. Bir iki eylem denemesi tam anlamıyla fiyasko ile sonuçlandığı gibi, örgütümüzün mezarını da hazırladı. Bu eylemlerden mağdur olanlara da gene öğretmen tabanın ve devrimcilerin sahip çıkması ayrı bir konudur. Sonuçta Genel Başkanın tutuklanması ve ardından bütün örgütün kapatılması tabanda bir tepkiye neden olmadı. Mangalda kül bırakmayanların ise nerelere gittikleri merak konusu. Öğretmenler şimdilerde yılların emeğinin ve alınterinin heder edilişinin acısını ve üzüntüsünü yaşıyorlar. Onlar, aynı zamanda, kısa bir sürede düzelmeyeceğini bildikleri için kapalı bir Töb-Der'in üyesi olmayı, açık ve anlamsız işler yapan bir Töb-Der üyesi olmaya yeğ tutmaktadırlar.

Bu dönemde revizyonizm ve maceracılık hastalığı yeni yeni örgütlenmeye çalışan memur hareketine de sıçradı. Töb-Der onlar için kötü bir örnek oldu. Memur kesimi de sonuçta umutsuzluğa kapıldı. Yeni dönemin bütün olumsuzluklarına açık bir halde girdi.

Öğretmen ve memurlar inanılmaz bir sıkıntı içinde

Oysa, örgütlü olmanın, birleşmiş ve güçlü olmanın tam da zamanıdır. Yaşadığımız dönemin sıkıntıları ancak güçlü bir beraberlikle mümkün olan en az zayiatla atlatılabilir. İnsanca bir hayat sürebilmek için verdiğimiz ekonomik hak elde etme mücadelemiz, bu dönemde korunabilirdi. Geçenlerde Mersinden yazan bir arkadaşımızın anlattığı olay yalnız başına ekonomik durumumuzun nasıl olduğunu göstermekte yeterlidir sanıyorum. "Allah rızası için bir ekmek parası" diye kendisine avuç açan bir dilenciye arkadaşımız, "Baba ben devlet memuruyum" deyince "haklısın oğul" cevabını almıştır.

Demirel hükümetinin 'ünlü' tedbirleri ile birlikte sözü edilen asgari geçim indirimi, vergi reformu vb. tedbirler unutturulmuştur. Ardı arkası kesilmeyen zamlar ve enflasyon karşısında korunmasız durumdayız. Örgütsüzlük bu konuda olduğu gibi, her memur kesiminin özel hakları konusunda da sesini duyuramamasına ve haklar elde edememesine neden olmaktadır.

İkincisi, Osmanlıdan kalma "Kapıkulu" zihniyetini yıkma mücadelemiz de gerilemiştir. Siyasi haklara kavuşma bir yana bu dönemde hemen hepimiz dizginlenmez bir sürgün-kıyım politikası ile karşılaştık. AP hükümeti partizanlık konusunda pervasızlaşmıştır. Artık işler açıktan yürütülür hale gelmiştir. Binlerce kişiyi kapsayan listeler hazırlanmakta ve uygulanmaktadır. Kıyım ve sürgün tehdidi başımızın üstünde sallanan ve bizi daha da köleleştirmek isteyen bir demokles kılıcı haline getirilmiştir. Partizanlığın önüne dikilmek ve özgür bir memur kesimi yaratma mücadelesini omuzlamak için güçlü bir örgüte ihtiyaç vardır.

Üçüncüsü; ülkemiz karanlık bir döneme doğru hızla gitmektedir. Bu gidişi ve doğuracağı vahim durumları hemen herkes kendi hayatında giderek daha fazla hisseder hale gelmiştir. Ülkemizin içine çekildiği karanlık döneme karşı direnebilecek güçlerden biri de memur kesimidir. Ülkemiz okumuşlarının büyük bir kesimini bağrında barındıran bu kesimin örgütsüz ve dağınık olması kuşkusuz ki olumsuz bir durumdur.

Yalnızca buüç noktadan baksak bile öğretmen ve memurların acilen örgütlenmelerinin ne kadar gerekli olduğunu sanırım kavramış oluruz. Burada hemen hepimizde yaygın olan ve geçmiş deneylerin (daha doğrusu Töb-Der deneyinin) bıraktığı bir soruya değinmek gerekiyor; Nasıl bir örgütlenme?

Yeni örgüt, son dönem Töb-Der'inin yaptığını yapmayan, yapmadığını yapan bir örgüt olmalıdır

Bu soru gerçekten de haklıdır. Ve bu gün bu mesele yalnızca bizim meselemiz de değildir. Demokratik kitle örgütlerinin tümü aynı rahatsızlıktan muzdarip haldedir. Nerede rahatsızlık varsa, orada aynı hastalık karşımıza çıkmaktadır. Bu, Töb-Der'i batıran hastalığın ta kendisidir.

Öyleyse bu gün aşılması gereken mesele, Töb-Der'i batıran hastalığın mikrobunu teşhis etmek ve tedaviye koyulmaktır. Olaylar ve olgular bu hastalığın revizyonizm ve maceracılık olduğunu göstermiştir.

Yeni örgütlenme bu hastalığa karşı aşılı olmalıdır. Bunun için de olağanüstü çabalara gerek yoktur. Önümüzde bir Töb-Der deneyi vardır. Bu deney bize yararlanmamız için geniş olanaklar tanımaktadır. Kısacası Töb-Der'in son döneminin tam tersi bir örgütlenmeyi savunmak yetecektir. Yurdun bağımsızlığını savunan, bölünme yerine birliği sağlamaya çalışan, bütün memurları savunan, içte demokrasi uygulayan, görüşü ne olursa olsun bütün memurları bünyesinde barındıran ve memur sorunlarının çözümü için akıllı mücadeleyi esas alan bir örgüt. Gerçekte böyle bir örgüt vardır ve şaşaadan, gösterişten uzak mücadele etmektedir.

Mem-Der gerçek memur örgütü olma yeteneğini göstermiştir

Töb-Der'in bilinen sonundan sonra birtakım yerlerde 'yerel dernek' kurma çabaları görüldü. Başlangıçta çözüm gibi gözüken bu dernekler hemencecik birer küçük Töb-Der'e dönüşüverdiler. Görülmemiş ve görüleceği de olmayan eski hesaplaşmaların sahneleri haline geliverdiler. Kaldı ki buralara da eski grupların şefleri gitmektedir. Öğretmen çoğunluğu kahveleri ve çay bahçelerini tercih etmektedirler.

Örgütlü olmanın gereğini kavramış birçok öğretmen arkadaş ise iki arada bir derede bocalamaktadır. Töb-Der ve yeni örgütlenme için bir karara varılmadığı için, beklemekte ve çoğu yerde umutsuzluğa kapılmaktadırlar.

Henüz halk hareketi ve memur hareketi yükseliş halindeyken, revizyonist yöneticiler tarafından gözlerden kaçırılan, tecrit edilmeye çalışılan Memurlar Derneği ise kendi yolunda yürümektedir. Mem-Der üyelerinin yaygın yılgınlığı yaşamıyor olması hiç kuşkusuz derneğin izlediği çizgiden kaynaklanmaktadır. Mem-Der uyguladığı politikalar ile birliğini korumuş ve memurlara yönelik uygulamaların önüne bir tek o dikilmekte ve gücü yettiğince memur ve öğretmenleri savunmaktadır. Diyebiliriz ki son yıllarda mücadelesi ile Mem-Der, "Nasıl bir örgüt?" sorusunun cevabıdır. Uyguladığı politikalar ile geçerli ve gerekli memur örgütü olma yeteneğini göstermiştir. Ancak her nedense Mem-Der yöneticileri bir tutuculuk ve kabuğuna çekilme içindedirler.

Töb-Der'i batıran revizyonist yönetimdir

Mem-Der yöneticileri özellikle öğretmenlerin durumunu doğru değerlendirmiyorlar ve onların önüne çözüm olarak Mem-Der'i koymuyorlar. Örgütsüz durumda bulunan öğretmen kesimini Mem-Der'e çağırmanın getireceği bir çok kazanç vardır. Öğretmenler zengin bir örgütlenme geleneğine sahiptirler. Onların yaşadığı sayısız deneyin tecrübelerinin Mem-Der'e aktarılmasında sayısız yararlar vardır.

Mem-Der ne kadar doğru siyasetler izlerse izlesin, belirli bir çevrede kaldıkça ne işe yarar. Bütün memurlara hitap etmenin yolu, bütün memurları bağrında toplamanın yolu bugün, öğretmenleri de saflara çağırmaktan geçmektedir. Bu sayede birçok memur Mem-Der'i tanıyacak, birçok yerde yeni şubeler açılacaktır.

Ayrı bir öğretmen derneği kurulmasının ve Töb-Der'in açılıp sağlıklı bir çalışma yapmasının çok uzak ihtimaller olduğu bu günler tek çıkar yolun Mem-Der çatısı altında toplanmak ve onun birleştirici ve çıkar yol gösterici siyasetlerine sarılmak olduğu kanısındayım. Mem-Der yöneticileri bu durumu gözden geçirmeli ve kolları sıvamalıdırlar.

HALKIN SESİ

GAZETEMİZİN SAHİBİ 45 MİLYON HALKTIR

GECE HALKEVİNİ BASAN KOMANDOLAR ATATÜRK'ÜN RESMİNİ PARÇALADILAR

Reşat Akkaya'nın Ordu'ya Vali olarak atanmasından sonra MHP'li saldırganlar iyice azgınlaştı. "Silah mı?..., Para mı?...., Moral destek mi?... hepsi istemediğiniz kadar. Yeter ki Gölköy'ü vatan topraklarına katın." Ve işte tosuncuklar bu amaçla saldırıyor Gölköy halkına. Her geçen gün daha da azgınlaşarak.

3 Ağustosu 4 Ağustosa bağlayan gece maskelerini takan faşist çeteler gecenin sessizliğinden yararlanarak birkaç koldan saldırıya geçtiler. Gölköy Halkevi binasının kapısını kırarak içeri girdiler. Halkevi binası tarumar edildi. Halkevinde bulunan çerçeveli Atatürk resmi paramparça edilerek ayaklar altında çiğnendi. Pencerelerin cam ve çerçeveleri kırıldı. Aynı semtte bulunan CHP ve MSP binaları kurşun ve taş yağmuruna tutuldu, camları kırıldı. MSP yöneticisi Mahmut Dinç ve CHP'li Erol Özoğlu'na ait binalara da saldıran faşistler bu mağazaların camlarını da kırdılar.

Gecenin geç saatlerinde uzun süre yüzlerce mermi yakıldı. Ramazan dolayısıyla sahura kalkanlar, lokantacılar sorguya çekildi. Hakarete uğratıldı. Bütün bunlar olurken sanki hiç güvenlik görevlisi yoktu Gölköy'de. Polisi, bekçisi, kış uykusunda mıydı ne?

Olayları yakinen yaşayan bir vatandaş şöyle anlatıyor: "Saat 12:01 sıralarıydı. Yemek yiyip yatmak için köprüdeki lokantaya girdik. Yemek yerken silah atışları başladı. Uzun süre devam etti. Biz dışarı çıkmadık. Dışarda binalara da saldırıldığı anlaşılıyordu. Cam şakırtıları geliyordu. Bir ara silah sesi durdu. Otele gitmek üzere çıktık. Köprünün sonuna doğru yürürken silah atıldı peşimizden. 3-5 el mermi atıldı. Hemen İhsan Yılmaz'ın yazıhanesinin oradaki köşeye sıkıştık. Yanımda lokantacı Murat, İbrahim ve bir arkadaş daha vardı. Biz sıkıştığımız köşede beklerken Çoruh'ların o taraftan maskeli 4 kişi geldi. "Teslim olun" emri verdiler. Ellerimizi kaldırarak "teslimiz, bize dokunmayın" dedik. Üstümüzü, başımızı aradılar. Arkadaşlara hakarette bulundular. Bizi tanıyorlardı. Ama maskeli oldukları için biz onları tanıyamadık. "Haydi siktirolun gidin" diyerek bizi saldılar. Biraz yürüdük peşimizden mermiler yağmaya başladı. Bu sefer kendimizi yazıhanenin arkasına attık. Ben oradaki bir taksinin altına yattım. Orada epey zaman bekledik. Sokaklarda saldırganlardan başka hiç kimse yoktu.

Olayı anlatan bu vatandaşa bir iki soru sorduk.

— Polis, bekçi yok muydu çarşıda

— "Valla ne bekçi gördük ne de polis. Ya korkularından çıkmadılar. Ya da mahsustan.

— Acaba gece yarısı bu saldırıların sebebi neydi sizce?

— "Canım adamlar zaten bahaneye bakıyor. Abaşo Ahmet yaralandı ya işte onun için. Hükümet onların hükümeti, devir onların devri.

Abaşo Ahmet denilen adam MHP'li beslemelerin başını çeken bir silah kaçakçısı. Eskiden silah kaçakçılığıyla geçimini temin ettiğini iddia ettiği söyleniyor. Ama şimdi kaçakçılığın yanında açıktan saldırılara karışıyor. Olay günü boş minibüsüyle Ordu'ya giderken Karadere denilen yerde bilinmeyen kişilerce minibüsü taranmış. Bu arada Abaşoğlu Ahmet yaralanmış. Boş minibüste kesilmiş koyunlar ve koyun postu bulunduğu öğrenildi. Koyunların Ordu'daki MHP'li tutuklulara götürüldüğü, boş koyun postlarıyla ise silah ve mermi getirileceği söyleniyor.

Bu arada olaylar üzerine Gölköy MSP İlçe Y. Kurulu Genel Başkanları Necmettin Erbakan'a telgraf çekerek; olayların sorumlusunun Ordu Valisi olduğunu Vali Reşat Akkaya'yı görevden aldırmasını istediler.

MHP'liler, Gölköy-Ordu yolu üzerinde bulunan Çatalarmut köyünde yol kesmeye devam ediyor. Yolunu kestikleri yolculardan ceplerindeki son kuruşlarına kadar neleri varsa koyduktan sonra, solcu olarak tanıdıklarını işkenceye çekiyorlar.

A. COŞKUN

Sayın Başbakanımız Ramazan Bayramınız kutlu olsun

Sayın
Başbakanımız
Ramazan bayramınız kutlu olsun

3 çocuklu bir devlet memuruyum. Elime ayda 11.123 TL. geçmektedir. Sigara hariç hiç bir şeyin müptelası değilim. Bugün ayın dokuzu cebimde kaldı 25 TL.sı. Bu şartlarda ailece Ramazan bayramını kutlamamıza olanak yok. Benim durum bu, ya benden daha az maaş alan devlet memurunu düşünelim. Onların da Ramazan bayramını kutlamalarına olanak yok.

Öyleyse Ramazan bayramımız, Sayın Başbakanımız Süleyman Demirel'e kutlu olsun.

Mersin'den
Bir Devlet Memuru

Musa Yazıcı ölümünün 1. yıldönümünde TİKP Perşembe İlçe örgütünde anıldı

2 Ağustos 1979'da Ünye'de sahte solcu katiller tarafından şehit edilen TİKP üyesi Musa Yazıcı 3.8.1980 tarihinde TİKP Perşembe ilçe örgütünde yapılan bir toplantıyla anıldı.

TİKP Ordu İl Başkanı Ömer Özel, toplantıya katılanları bir dakikalık saygı duruşuna davet etti. Daha sonra Ordu İl Başkanı, Musa Yazıcı'nın hayatını ve parti mücadelesini anlattı. "Musa arkadaş kendini halkın mücadelesine adamış kararlı bir parti üyesiydi. O her yerde baskı, sömürü ve zulme karşı çıktı. Ünye'de sevilen ve sayılan bir insandı. Musa arkadaş 1977 senesine kadar revizyonist ve maceracı siyasetlerin içerisinde yer almıştı. 1977'den sonra da Halkın Sesi saflarında yerini almıştır."

TİKP Ordu İl Başkanı Ömer Özel konuşmasına şöyle devam etti: "Biz Musa arkadaşı faşist katiller şehit etti demiştik, daha sonra yaptığımız araştırma sonunda esas katilin sahte solcu Kurtuluş çetesinin olduğunu ortaya çıkardık ve şimdi de suçlunun cezasını bulması için Ünye Adliyesinde yargılama devam etmektedir. Bu katiller utanmadan bir de Musa arkadaşın cenaze törenine katıldılar."

TİKP Ordu İl Başkanı konuşmasını şöyle sürdürdü: "O dönem Ünye, Kurtuluş ve Dev-Yol gruplarının hakimiyeti altında idi. Bunlar burada istedikleri gibi at oynatıyorlardı. Musa arkadaş bu zorbaların her yaptığı zorbalığa karşı çıktı ve defalarca tehdit edildi, hatta bir keresinde Kurtuluşçu zorbaların saldırısına uğradı. Musa arkadaş bir de partinin kurulmasına önderlik edince artık dayanamadılar, biliyorlardı Ünye'ye TİKP kurulursa kendi sonları gelecekti. Tehditle Musa arkadaşı yıldıramayan katiller 2 Ağustos 1979 gecesi eve giden arkadaşımıza pusu kurarak şehit ettiler. Fakat Musa şunu söylüyordu, 'TİKP yıkılmaz, ben yıkılırım, partim yıkılmaz.' Musa arkadaş şehit oldu ama onun partisi yıkılmadı, onun mücadelesi devam ediyor."

TİKP Ordu İl Başkanı Ömer Özel Ünye'nin bugünkü durumunu şöyle belirtti: "Ünye'de cirit atan bu zorbalar hükümet değişikliğinden sonra nereye gittiler. Şimdi hiç birisi Ünye'de yok, zoru görünce hepsi sıvıştı, kalanlar da MHP adlı cinayet örgütüne katıldılar. Hükümet değişene kadar Ünye'de sahte solun zorbalığı vardı, şimdi ise cinayet şebekesi MHP'nin zorbalığı var."

Ordu İl Başkanı Musa Yazıcı'nın şu şiiriyle toplantıyı bitirdi.

Gün yirmi dört saat
hemşerim
ahdım var.
Ben bu kavganın
Türküsünü söyleyeceğim.

Yüksel Genç

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN

BAYAŞ Basın Yayın A.Ş.
adına sahibi ve
Genel Yönetmen
ORAL ÇALIŞLAR

Yazı İşleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S.AYDOGAN BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O.GÜRHAN ERTÜR

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu/İstanbul.
Tel: 26 52 44 26 42 93 İdare Tel: 26 61 78
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri. Baskı: İst. Güntur. Dağıtımı: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8. Kızılay. Tel: 25 38 69
İZMİR: Özgüler İşhanı 452. Sok. 25/3 Konak: Tel: 13 10 90 - 25 25 54
TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 3900
DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı Kat: 3 No: 30 Dörtyol Tel: 38 57 ADANA KızılayCad.104 Sok. No: 23 Tel: 103 42

İLAN TARİFESİ-ABONE
Başlık yanı 4000 TL. 8 hariç diğer sayfalar st/cm 900 TL. 8. sayfa st/cm 1000TL. Renkli st/cm 1700 TL. Doğum, evlenme, ölüm st/5 cm 2000 TL. Küçük ilanlar kelimesi 30 TL.
ABONE: Yurtiçi 3 aylık 900 TL. 6 aylık 1800 TL. 1 yıllık 3600 TL. Yurtdışı 3 aylık 1125 TL. 6 aylık 2250 TL. 1 yıllık 4500 TL. Dış ülkeler için posta ücreti alınır.

Kilis'te bir CHP Yöneticisi öldürüldü

- Tarsus Cezaevinden kaçmaya çalışan 40 mahkum bahçede yakalandı
- Bursa'da 17 yaşında bir işçi kaçırıldı

HABER MERKEZİ

GAZİANTEP'in Kilis ilçesinin CHP Yönetim Kurulu üyesi ve İlçe Sekreteri Avukat Mehmet Yeşilçimen silahlı saldırganlar tarafından öldürüldü. Sıkıyönetim güvenlik yetkililerinin verdiği bilgiye göre, Mehmet Yeşilçimen önceki gece saat 21.00 sıralarında evine giderken iki teröristin saldırısına uğradı. Yeşilçimen olay yerinde hayatını kaybetti.

TARSUS'TA

Çeşitli suçlardan Tarsus Kapalı Cezaevinde bulunan 40 tutuklu ve hükümlünün önceki gece giriştikleri toplu firar eylemi son anda jandarma birliği tarafından önlendi.

Cezaevi Müdürlüğü yetkililerinden alınan bilgiye göre, cezaevinde bulunan 40 tutuklu ve hü-

(Devamı S. 6 Sü. 3'te)

Güney Kore Devlet Başkanı istifa etti

SEUL

GÜNEY Kore Devlet Başkanı Choi Kyu-Han istifa etti.

Choi Kyu-Han, radyo ve televizyonda yaptığı açıklamada, uzun süredir karışıklıkların görüldüğü Güney Kore'de istikrarlı bir düzenin kurulmasına imkan sağlamak amacıyla Devlet Başkanlığı görevinden istifa ettiğini bildirdi.

Güney Kore'de yeni Devlet Başkanı seçilinceye kadar bu göreve Başbakan Park Choong-Hoon'un vekalet edeceği haber verildi.

İstifa eden Choi Kyu-Han, öldürülen Park Chung-Hee'nin yerine Güney Kore Devlet Başkanlığına getirilmişti.

Beni Sadr'ın bindiği helikopter düştü

TAHRAN (AA)

İRAN Devlet Başkanı Ebülhasan Beni Sadr'ın bindiği helikopterin önceki gece İslamabad yakınlarında düştüğü bildirildi.

İran Radyosunun haberine göre, Beni Sadr, İran-Irak sınırını gezmek üzere yanında bir heyetle helikoptere bindi. Olayda Beni Sadr yara almadan kurtulurken, yanında bulunan 3 kişi hafif olarak yaralandı.

İran Kara Kuvvetleri Komutanı Ali Zahir-Mezpad ile bir valinin de içinde olduğu helikopterde bulunanların kesin sayısı hakkında açıklama yapılmadı.

Yer Fiskobirlik'te sürgün ve yolsuzluklar sürüyor

HABER MERKEZİ

MERKEZİ Mersin'de bulunan Yerfiskobirlik'te (Yer fıstığı Tarım Satış Kooperatifleri Birliği) MHP'li müfettiş Şükrü Kayalar'ın raporları gereğince idari görevlerde bulunan birçok memurun sürgün edildiği, gidenlerin yerine MHP'li komandoların doldurulduğu bildirildi. Yerfiskobirlik'e yerleştirilen MHP'lilerin çeşitli olaylarda yer aldıktan sonra iş yerine geldikleri ve burada gizlendikleri öne sürüldü. Yapılan sürgün ve çeşitli yolsuzluklarda Bayındırlık Bakanının yeğeni ve Yönetim Kurulu Başkanı S. Yücel Kılıç'ın da etkin bir rol oynadığı bildirildi.

Yerfiskobirlikte sürgün ve yolsuzlukların, Selahattin Şener'in Genel Müdür olarak atanmasın-

(Devamı S. 6 Sü. 2'de)

Mamak firarını ve Bahçelievler katliamını açığa çıkaran polisin tayini durduruldu

ANKARA (ÖZEL)

MAMAK Cezaevinden kaçırılan İsa Armağan ve Mustafa Pehlivanoğlu olayını aydınlatan Komiser Dürüst Oktay'ın tayini durduruldu. Daha önce de Balgat katliamı, Bahçelievler ve esrarengiz yüzbaşı Çeviker olayını açığa çıkaran Dürüst Oktay Urfa'ya sürülmüştü.

Ankara Emniyet Müdürlüğü İkinci Şube Cinayet Masası Komiserlerinden olan Dürüst Oktay Tepecik ve Hasköy katliamını gerçekleştiren katilleri de yakalamıştı. Komiser Dürüst Oktay tarafından yakalanan esrarengiz Yüzbaşı Mehmet Ali Çeviker'in Dürüst Oktay'a bir mektup yazarak "Burada senin başka bir ile sürülerek öldürüleceğini söylüyorlar" dediği ileri sürülüyor.

Mamak Cezaevinden idamlık iki mahkumun kaçışını ve Bahçelievler katliamını aydınlatan komiserin tayini durduruldu.

Endonezya Devlet Başkanı Suharto

Endonezya, bir askeri müdahalede tüm gücüyle Tayland'ı destekleyecek

JAKARTA

ENDENOZYA Devlet Başkanı Suharto, Tayland'a karşı girişilecek askeri bir dış müdahalede ülkesinin tüm gücüyle Tayland'ı destekleyeceğini açıkladı.

Endonezya'nın bağımsızlık gününde yaptığı konuşmada Suharto, özellikle son aylarda Tayland'ın bütünlüğünü bozucu girişimlere dikkat çekti ve Vietnam birliklerinin Kamboçya ile birlikte Tayland sınırı boyunca giriştiği sınır ihlallerine değindi.

(Devamı S. 6 Sü. 6'da)

- Grevci sayısı 50 bine ulaştı
- Hükümet en fazla "grev komiteleri"nden korkuyor
- İşçiler, devlet sendikasının ilgasını ve basın üzerindeki sansürün kaldırılmasını talep ediyor

Ayağa kalkan işçi sınıfı haykırıyor:

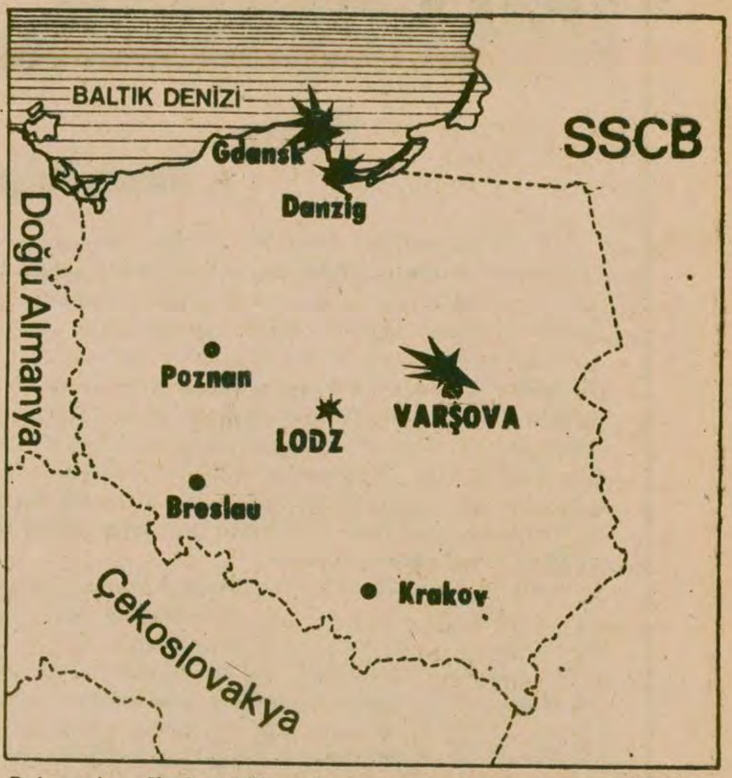

Polonya'nın Krakov bölgesi hariç her yerde grev ve protesto gösterileri var. Harita en yoğun eylemlerin sürdüğü kentleri gösteriyor.

"Özgür Polonya!"

DIŞ HABERLER SERVİSİ

POLONYA'nın Gdansk Limanındaki "Lenin" tersanesinde başlayan grev, hızla bütün ülkeye yayılırken Varşova'da yapılan beş bin kişilik bir protesto gösterisinde "Yaşasın Bağımsız Polonya!" sloganı haykırıldı. Varşova'dan gelen haberlere göre tüm ülkede grevci sayısı 50 bine ulaşırken, protesto gösterileri tamamen siyasi bir nitelik kazandı. "Özgürlük!", "bağımsızlık!" diye bağıran grevci işçiler ve muhalifler yaptıkları konuşmalarda "Militarist Sovyetler Birliği'ni" şiddetle eleştirdiler.

Hükümetin ise sürekli olarak taviz verdiği ancak grev dalgasını kırmak ve mücadelenin siyasi özünü gizlemek için tavizlerin yanı sıra çeşitli tertiplere başvurduğu bu arada "Grev yapmayın yoksa Ruslar gelir!" şeklinde tehditler savurduğu bildiriliyor.

Resmi Polonya basını grevleri kabul etmek zorunda kalırken, gelişmeler konusunda en fazla kuşkulu olan başkentin Moskova olduğu görülüyor.

***

Cuma günü başkent Varşova'da 'Meçhul Asker' alanında toplanan 5000 kişi, Rus Çarlarına karşı mücadelede Polonya'nın ulusal kahramanının anarken, "Yaşasın Bağımsız Polonya!", "Özgürlük!" "Hürriyet!" diye bağırdı. Grevci işçilerin ve KOR (Toplumsal Özsavunma Komitesi) ü-

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

Polonyalı grevciler Avrupa basınında manşette

"Başı belada olan Kremlin'dir"

INTERNATİONAL HERALD TRİBUNE: (15 Ağustos) Paris.
Polonya'daki olaylar Varşova Paktının diğer ülkelerini de etkileyecek boyuttadır. Güneydeki Svezya bölgesi hariç bütün Polonya kaynıyor...

NEWSWEEK (18 Ağustos) New York
Varşova'da yükselen protesto sesleri bütün Polonya'nın yekvücudundan çıkan bir ses oldu...

LE FİGARO (16 Ağustos) Paris
Polonya hürriyet diye bağırıyor!

L'HUMANİTE (16 Ağustos) Paris
Fazla büyütülmemesi gereken, sıradan bir işçi hareketi...

LİBERATİON (16 Ağustos) Paris
Bomba patlamaya hazır! Gierek taviz vere vere nereye kadar gidebilecek?

LE MATİN (16 Ağustos) Paris
Polonya'da son derece vahim bir bunalım var.

LE MONDE (15 Ağustos) Paris
1970 yılında Gdansk Tersanelerinde patlayan grevler zamanın Devlet Başkanı Gomulka'nın istifası ile sonuçlanmıştı.

ROBOTNİK (KOR'un yayın organı) Varşova
Gierek yönetimi işçileri kışkırtmaya, çatışmaya sürükleyebilir. Ama grevciler deneyimlidir. Mücadele fabrikalarda sürüyor. Başarı fabrikalarda kazanılacak...

LE MONDE (14 Ağustos) Paris
İşçiler, yasalarda yer almamasına rağmen grev hakkını kendi pratikleri ile kazanmasını bildiler (...) Olaylar, Kremlin'in onaylamaz ve uyanık gözaltında cereyan ediyor. Unutmamak gerekir ki, Moskova geçmişte hiç bir zaman, kendi bloğu içinde böylesine düzensizliğe şiddetli bir şekilde müdahale etmeden yapamamıştır.

ZER İ POPULİT (15 Ağustos) Tiran.
Polonya işçi sınıfının ayağa kalkması, iktidardaki revizyonist-kapitalist Gierek kliğinin gerçek yüzünü bir kere daha teşhir etmiştir.

QUOTİDİEN DE PARİS (16 Ağustos) Paris
İşçiler, yasalarda yer almamasına rağmen grev hakkını kendi pratikleri ile kazanmasını bildiler (...) Olaylar, Kremlin'in onaylamaz ve uyanık gözaltında cereyan ediyor. Unutmamak gerekir ki, Moskova geçmişte hiç bir zaman, kendi bloğu içinde böylesine düzensizliğe şiddetli bir şekilde müdahaleetmeden yapamamıştır.

GUARDİAN (16 Ağustos) Londra
İşçilerin siyasi taleplerinin yerine getirilmesi güç görünüyor. Ancak Gierek yönetimi bu talepleri de kabul ederse, esas olarak başı derde girecek olan Kremlin olacaktır.

DAİLY TELEGRAPH (16 Ağustos) Londra
Polonya'da olup bitenler herhalde Varşova hükümetini oldukça güç bir duruma sokmaktadır. Ancak, sorun Gierek yönetimi ile sınırlı değildir. Başı belada olan Kremlin'dir.

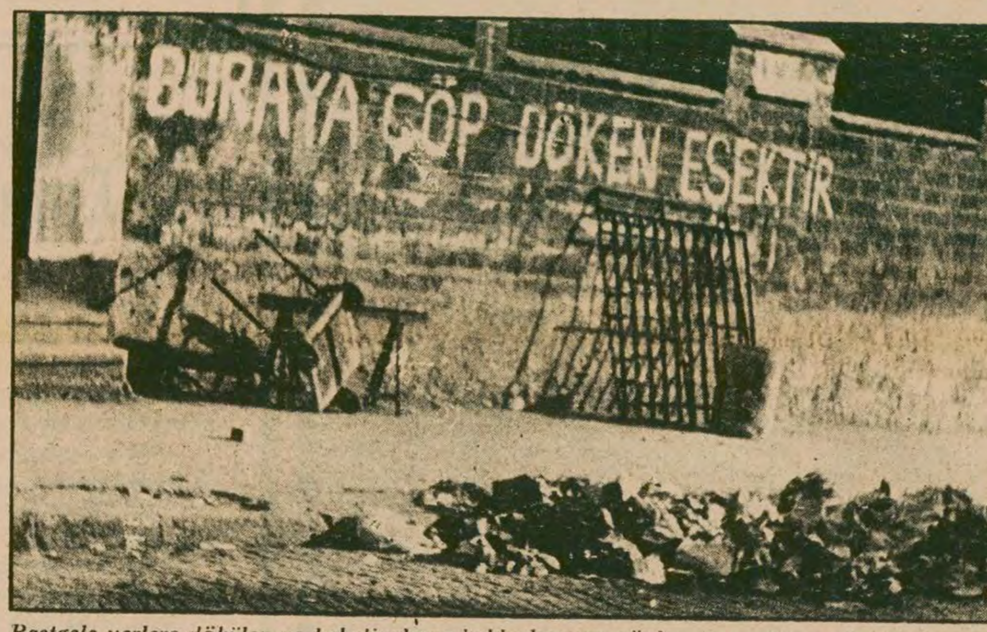

Rastgele yerlere dökülen ve belediyelerce kaldırılmayan çöpler, şu sıcak yaz günlerinde mikrop yuvasına döndü. (Fotoğraf: AYDINLIK)

Bir türlü önü alınamayan "bulaşıcı sarılık" ve "barsak enfeksiyonu" İstanbul'u da tehdit ediyor

Salgın hastalık kapımızda

İstanbul Güngören Belediyesine bağlı Güneşlitepe Mahallesinde yaşıyan yurttaşlar sokak ortasında akan lağım sularını göstererek: "Çocuklarımız bu sularda oynayarak büyüyor, her türlü bulaşıcı hastalık tehlikesi kapımıza geldi dayandı" diyorlar.

HABER MERKEZİ

GÜNEYDOĞU Anadolu'da bir türlü önü alınamıyan "barsak enfeksiyonu" ve bulaşıcı sarılık", İstanbul'u da tehdit ediyor.

Güney illerinde, özellikle Gaziantep ve Mersin'de başta çocuklar olmak üzere onlarca yurttaşımızın ölümüne neden olan "barsak enfeksiyonu", yetkililerin çevre sağlığı yönünden etkin önlemler almaması nedeni ile İstanbul'da da her an ortaya çıkabilir.

5 milyona yakın kişiyi barındıran İstanbul kentinin yüzde 60'ının oturduğu gecekondu semtlerinde çeşitli olanaksızlıklar nedeni ile belediyelerce sağlanamıyan altyapı hizmetleri, halk sağlığı açısından olumsuz sonuçların doğmasına neden olmakta. Birçok semtte her gün gördüğümüz, içinde çocukların oynaştığı açıkta akan kanalizasyonlar.

(Devamı S. 6 Sü. 7'de)

Milli Güvenlik Kurulu Sıkıyönetimi görüşüyor

ANKARA (ÖZEL)

MİLLİ Güvenlik Kurulu, Cumhurbaşkanı Vekili İhsan Sabri Çağlayangil'in başkanlığında bugün Çankaya Köşkün'de toplanıyor.

Toplantıya Başbakan Süleyman Demirel, Genel Kurmay Başkanı Kenan Evren, Kurul üyesi bakanlar, kuvvet komutanları, Jandarma Genel Komutanı ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri katılacak.

Milli Güvenlik Kurulu toplantısında çeşitli iç ve dış sorunlar görüşülecek ve sıkıyönetimin uzatılıp uzatılmaması konusunda tavsiye kararı alınacak.

Bakanlar Kurulu ise, Milli Güvenlik Kurulundan sonra yapacağı toplantıda, bu konulardaki tavsiye kararlarını görüşecek.

Akçakale'de MHP'liler devlet memurlarını ilçeyi terke zorluyor

AKÇAKALE (ÖZEL)

URFA'nın Akçakale ilçesinde üslenen MHP'lilerin aşiret kavgalarını körükledikleri ve devlet memurları üzerinde yoğun baskı uyguladıkları bildirildi. Camiye ve Kur'an Kursuna yardım adı altında para toplayan komandoların bu paraları Urfa MHP örgütüne gönderdikleri söyleniyor.

MAL MÜDÜRLÜĞÜNDEKİ MEMURLARIN CAN GÜVENLİĞİ YOK

MHP'liler Akçakale Mal Müdürlüğündeki tüm memurlar üzerinde de yoğun bir baskı uyguluyor. İlçeyi terketmeleri için ölümle tehdit edilen memurlardan Osman Siverekli, Celal Yağmur, Osman Karakoyun ve Nazım isimli vergi memuru tayinlerini istemek zorunda kaldılar. Ayrılan memurların yerine komandoların getirildiği bildirildi.

MUHABİRİMİZ MHP'LİLERİN HEDEFİ

Memurlar üzerinde zorbalıklarını artıran MHP'liler Maliyede çalışan Emin Göker'i kendilerine hedef seçtiler. Daktilo memuru olarak görev yapan Göker'in Siverek İlçesine sürülmesi için komandoların Urfa Defterdarlığına baskı yaptıkları, Defterdar-

(Devamı S. 6 Sü. 2'de)

AP'liler, Amasya'da MHP'lilerin saldırılarına karşı çıkıyor

ANKARA (ÖZEL)

ADALET Partisi Amasya İl Örgütünün MHP'lilerin saldırılarına karşı çıktığı belirtiliyor. AP'ye yakın çevrelerden öğrenildiğine göre, AP il yöneticileri "Amasya'yı Çorum'un durumuna düşürmeyeceğiz" diyorlar.

Öte yandan Amasya'daki mahalleler de "sağ" ve "sol" olarak ikiye ayrıldı. Üçler, Dere ve Gökmedrese Mahallelerine sol eğilimli yurttaşlar yerleşirken, MHP'lilerin denetimindeki İstasyon ve Kurşunlu Mahallelerine de sağ eğilimli ailelerin taşındık-

(Devamı S. 6 Sü. 6'da)

Amasya'dan notlar

AMASYA MHP'nin "Pilot bölge" seçtiği illerden biri olarak bilinir. Nitekim AP hükümetinin kurulmasından sonra MHP'li komandolar önce okulları, daha sonra da bazı mahalleleri kendi kontrolleri altına aldılar.

Bölünmeyi hızlandırmak için ilerici yurttaşların evlerine saldırılar düzenlediler. Saldırılar sonucu birçok vatandaş MHP'lilerin denetimindeki mahallelerden göç etmek zorunda kaldı. Göç edenlerin arasında Belediye Başkan Yardımcısı ve Encümen Üyesi Veli Köse de bulunuyor.

Yetkili makamların tutumuna gelince: Sol eğilimli yurttaşların oturdukları Dere, Üçler ve Bahçelievler mahalleleri

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

"Le Monde" gazetesi:

"Türkiye'de aşırı sağcıların bazı askerlerle ilişkileri doğrulanıyor"

HABER MERKEZİ

FRANSA'da yayınlanan Le Monde gazetesi 10-11.8.1980 tarihli sayısında Türkiye muhabiri Artun Ünsal'ın K. Maraş katliamından dolayı yargılananlar hakkında geçtiği bir habere yer verdi

"K. Maraş ayaklanmasından sonra Adana Askeri Mahkemesi nispi olarak ılımlı kararlar verdi" başlığı altında haber-yorum niteliğindeki yazıda, askeri mahkemenin verdiği kararları sanıkların cezalarına göre sıraladıktan sonra K. Maraş katliamının yapıldığı 1978 yılına değinilerek olayların Sünnilerle Aleviler arasında patlak verdiği ileri sürülüyor. Gazete daha sonra şöyle devam ediyor:

"Bu kan deryasından kadınlar, çocuklar ve yaşlılar kurtaramadı yakalarını. İddianameye göre aşırı sağcı güçler olayları ilk başlatanlardı. Ve daha sonra da Alevilerin oturdukları mahallelere "kahrolsun komünistler" ve "Alevilere ölüm" naraları atarak saldırıya geçtiler"

Gazete, Çorum olaylarına da değinerek şöyle diyor:

"Aynı senaryonun Çorum'da

(Devamı S. 6 Sü. 3'te)

Dost bir adım daha

Türkiye ile Yunanistan arasında vize zorunluluğu kaldırılıyor

İZMİR (AA)

TÜRKİYE ile Yunanistan arasındaki vize zorunluluğunun karşılıklı olarak kaldırılacağı bildirildi. Bu konudaki çalışmaların her iki ülke Dışişleri Bakanlığı yetkilileri düzeyinde sürdürüldüğü de belirtildi.

Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürü Turgut Bolu, her iki ülke hükümet yetkilileri düzeyinde sürdürülen görüşmelerde, Yunan tarafının da vizenin kaldırılması eğiliminde olduğunu açıkladı. Turgut Bolu, konunun Türk-Yunan Dışişleri Bakanlığı yetkilileri görüşmelerinde ele alındığını söyleyerek, "Sanıyorum ki, bu konuda bir anlaşmaya varılacak ve vize karşılıklı olarak kaldırılacaktır" şeklinde konuştu.

bu köşeden...

Sınır

Hasan Yalçın

CHP Genel Merkezi, Kurtuluş grubuna dayanan ve bu sebeple sürekli olarak halktan tecrit olan bir il örgütünü fesh etti. Şimdi öğreniyoruz ki, feshedilenlerin yerine atananlar Dev-Yol grubuna dayanma planları yapmaktadırlar. Yani zavallı CHP örgütü batan şu veya bu maceracı gruba dayanmaktan başka bir çıkar yol bulamıyor. Başka yerlerden de benzer haberler alıyoruz. Bir ilde CHP Başkanı "Halkın Kurtuluşu" grubundanmış. Başka birinde gençlik kolunu İGD ele geçirmiş. Bir diğerinde "fraksiyonlar" CHP çatısı altında bir konfederasyon gibi çalışmaktaymışlar. Kısaca söylersek Rusyacı ve maceracı gruplar belki dünkünden daha rahat olarak CHP içinde köşe kapmaca oynuyorlar.

Ecevit bir zamanlar CHP'nin sırtından kan emen "kenelerden" bahsetmişti. Bunu sonraları da tekrarladı. Son zamanlardaki demeçlerinde gene "sahte solculardan", "CHP'nin sırtından solculuk yapanlardan" sık sık söz ediyor. Örgütüne "Dışardaki sol karşısında komplekse kapılmamak" öğütleri veriyor. Ecevit'in sözleriyle CHP'nin içinde bulunduğu durum arasındaki çelişme nereden kaynaklanıyor? Yoksa Ecevit böyle söylerken samimiyetsiz midir? Bir yandan "sahte solculardan" yakınırken, bir yandan da onlara partisinin kapısını mı açmaktadır?

Sebep şudur: Hiç bir gerçek sınır, lafla çizilmez. Sınır politikayla çizilir. Bugün CHP ile 49 fraksiyonun görüşleri arasındaki farkları ortaya koyabilecek, açıklayabilecek kaç CHP'li vardır? Kendi dışındaki akım ve partilerle arasındaki farkları berrak bir şekilde ortaya koyamayan, bu farklar temelinde bir politik mücadele yürütmeyen hiç bir siyasal akım kimliğini ve örgütsel bütünlüğünü koruyamaz. Bu, özellikle mücadelenin sertleştiği dönemlerde daha geçerli olan bir kuraldır. Ecevit'in lafları, sadece laftır. Gerçeğe, yani siyasetlere gelince, CHP, bugün her türlü sahte solcu akımın yuvalanabileceği, her türlü kenenin semirebileceği bir zemin haline getirilmiştir.

Rusya sınırlarımıza asker yığdığında Ecevit "Bu askerlerin bizi mi, bölgeyi mi hedef aldığı belli değildir" diyebilmiştir. Rusya Afganistan'dan göstermelik birkaç askeri birlik çekince, bütün dünyada Brejnev'in öksesine ilk düşen gene Ecevit olmuştur. Derhal "yumuşama" ninnilerini tekrarlamaya başlamıştır. Aradan aylar geçtiği halde kardeş Afganistan'ın işgali karşısında CHP hâlâ dut yemiş bülbüldür. Denebilir ki, CHP iktidara tekrar gelebilmek için Rusya'nın onayına ihtiyacı olduğunu düşünmeye başlamıştır. Hem Rusya'ya teslimiyet, hem de Rusyacı keneleri sırtından atmak: İki yüzlülük değilse, ham hayaldir.

Türkiye bugün yüzünü dışa dönmek zorundadır. Yaşayıp yaşamamak sorunudur bu. İç çelişmeleri ve bölünmeyi derinleştiren her politika, Rusya'nın ve diğer anarşi kaynağı olan MHP'nin ekmeğine yağ sürer. Böyle tarihi koşullarda değil mi ki, CHP iç gerginliği artırma politikasını esas almaktadır, her türlü terörcü grubun kendi içine sızmasını engelleyemez.

Rusyacı grupların terörünü, lafta karşı çıksanız bile, MHP terörüne karşı gene de olumlu buluyor musunuz, bulmuyor musunuz? Moskova'dan kaynaklanan revizyonist ideoloji CHP içinde, sadece dışardan sızan unsurlar tarafından sokulmuyor. Bizzat CHP yöneticilerinin politikaları, üye ve taraftarların kafalarını zehirliyor.

Şimdi kimi nereden atacaksınız? Hangi ölçüye göre atacaksınız? Attığınız insanları neyle suçlayacaksınız? Rusya'yı savunmakla mı, bölücülük yapmakla mı?

Evet onlar Rusya'yı CHP'den daha hararetli savunuyorlar. Üstelik bir kısmı da Rusya'nın beşinci koludur. Gene evet, onlar CHP'den farklı olarak iç çelişmeleri derinleştirmeyi cinayet ve halka saldırı noktasına kadar tırmandırıyorlar. Elbette bunlar da birer farktır ve biz bunları her zaman dikkate alıyoruz. Ama bunlar sadece derece ve yöntem farklarıdır. Aynı yönde ilerleyen bir otomobille at arabası arasındaki farktır. CHP sahte solun tasallutundan gerçekten kurtulmak istiyorsa önce arabasının yönünü yüz seksen derece döndürmek, yani politikalarını düzeltmek zorundadır.

CHP sınıfsal bakımdan da, siyasal bakımdan da berraklaşmaya muhtaçtır. Hem kapkaççı kara servet sahibine, hem işçi ve köylülere; hem Batıya, hem de Rusya'ya gülücükler dağıtarak bir yere varmak özellikle bugün artık mümkün değildir. Herkesin partisi olmak isteyen, hiç kimsenin partisi olamaz. Siyasi alanda bu, belirsizlik ve herkesle uzlaşma demektir. Böyle bir partide sahte solu kapıdan kovsanız pencereden girecektir.

Milletin çoğunluğunu karşısına alan Rusya'nın sahte UDC'si mi, yoksa milletin çoğunluğunu Rusya ve MHP'ye karşı birleştirecek bağımsızlık ve özgürlük cephesi mi? Önce buna karar verilmelidir. Bütün milletin Rusya ve MHP'ye karşı birleşik cephesi: İşte tahtakurularına, kenelere ve cümle haşerata karşi en etkili ilaç. Alınız bir hafta, bir ay, bir yıl bu siyaseti kararlılıkla izleyiniz. Bütün millet bundan memnun kalacaktır. Yoksa ilenmeler ve nutuklar boştur.

İSTANBUL YEDİNCİ ASLİYE HUKUK HAKİMLİĞİNDEN

Davalı: Ramazan Çavdaroğlu Dosya No: 979/353
Muratlar Köyü Bayramiç/ÇANAKKALE

Davacı Zekiye Çavdaroğlu tarafından davalı Ramazan Çavdaroğlu aleyhine açılan Boşanma davasında davalının adresinde olmaması ve yaptırılan zabıta tahkikatı ilede adresinin tespit edilememesi sebebiyle hakkındaki dava dilekçesinin ilanen davalıya tebliğine karar verilmiş olup ve duruşmanın devamı 8.10.1980 saat 11.00'e bırakılmasına karar verilmiştir. Mezkur gün ve saatte davalının duruşmaya gelmemesi halinde hakkında gıyap kararınında ilanen tebliğ edileceği ve duruşmanın gıyabında devam edeceği hususu dava dilekçesinin tebliği yerine kaim olmak üzre ilan olunur. 15.8.1980

(Basın: 5845-1044)

**İSTANBUL ASLİYE
BİRİNCİ TİCARET MAHKEMESİNDEN**

1976/1753

TEBLİĞ OLUNACAK DAVALI: Lazeri Yuvanidis Mirascıları Lidya Merkelos ile Evyanios Markelos Tepe üstü mahallesi Savaş Sok. 69/2 Feriköy – İSTANBUL

Davacı Tekel Genel Müdürlüğü vekili tarafından davalı Lazari Yuvanidis mirasçıları Lidya Markelos ile Evyaniosmarkelos aleyhine açılan iki ihale farktan 137.153.14 lira alacağın tahsili davasının duruşması sırasında,

İşbu davaya ait dava arzuhali ve duruşma gününü havi davetiye ve zabıtaca yapılan tahkikat evrakında yazılı adreste tebliğe elverişli adresin tesbit edilmediği anlaşıldığından dava arzuhali ve duruşma günü ilanen tebliğine ve duruşma günü olan 17.9.1980 günü saat 14.30 da bırakılmış, olduğnudan davaya karşı 10 gün içinde cevap verilmesi muayyen olan gün ve saatte mahkemede hazır bulunmanız luzumu dava arzuhali ve davetiye tebliğ makamına kaim olmak üzere ilan olunur.

Hakim 15885

(Basın: 5856-1049)

Aydınlık Okuyucu Anketi

AYDINLIK HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİZİ VE ÖNERİLERİNİZİ BEKLİYORUZ

Değerli Okurlarımız,

AYDINLIK'ı içerik bakımından zenginleştirmek, yaklaşık iki buçuk yıldır sürdürdüğümüz çalışmalarımız hakkında görüşlerinizi almak için sizleri aşağıdaki sorulara cevap vermeye çağırıyoruz.

Soruları kutuların içine çarpı işareti koyarak, ya da boş bırakılan noktalı yerlere yazarak cevaplayabilirsiniz. Cevaplarınızı da içeren bu kısmı, ek sorulara cevaplarınızı yazacağınız kağıtla birlikte en geç 5 Eylül 1980 tarihine kadar.

AYDINLIK–ANKET
Nuruosmaniye Caddesi 3/3
Cağaloğlu-İstanbul

adresine postalayın.

Pek az bir zamanınızı alacak bu soruları cevaplayarak, bizlere destek olacak, ışık tutacaksınız.

Sorularımızı cevaplayın, çevrenizde AYDINLIK okuyanları soruları cevaplamaya teşvik edin.

AYDINLIK

Tanışalım

1. Kaç yaşındasınız?..
2. Cinsiyetiniz?...
3. Evli misiniz?..
4. Son bitirdiğiniz okul?.......................................
5. Mesleğiniz nedir?..
6. Nerede oturuyorsunuz? (Şehir, kasaba veya köyün adı) ....
7. Evinize giren toplam gelir ne kadardır?..
8. Siyasi parti ya da örgütlerden hangisine üyesiniz veya kendinizi hangisine yakın hissediyorsunuz?.............
....

Aydınlık'a karşı ilginiz

9. AYDINLIK'ı ne kadar sık okuyorsunuz?

☐ Her gün
☐ Haftada iki-üç
☐ Haftada bir
☐ Önemli diziler yayınlandığı zaman
☐ Arada sırada

10. AYDINLIK'ı nasıl elde ediyorsunuz?

☐ Kendim bayiden alıyorum.
☐ Abone oldum, evime geliyor
☐ Aynı evde oturanlardan biri getiriyor.
☐ İşyerine, okula ya da derneğe geliyor, orda okuyorum.
☐ Arkadaşlarımdan alıp okuyorum.
Diğer – Belirtiniz :...

11. Bulunduğunuz yere gelen AYDINLIK'ı kaç kişi okuyor?...................
12. Evinize AYDINLIK'tan başka gazete giriyor mu? Hangileri? ....
13. AYDINLIK'ı niçin okuyorsunuz? . . . .
. . . .
14. Çevrenizde AYDINLIK alırken, bırakan oldu mu? Bırakanlar bu tutumlarının gerekçesi olarak neyi gösteriyorlar? . . . .
15. AYDINLIK'ın dağıtımı ile ilgili ne gibi şikayetleriniz veya önerileriniz var?. . . . .
. . . .
. . . .

Aydınlık'ın içeriği hakkındaki görüşleriniz

16. AYDINLIK'ta öncelikle hangi tür haber, yazı ve köşeleri okuyorsunuz?. . . . .
. . . .
. . . .
17. Aşağıdaki sütunların hangilerinin devamında yarar görüyorsunuz?
(İstediğiniz kadarını işaretleyin)

☐ Başyazı
☐ Günlük
☐ Bu Köşeden
☐ Gündem Dışı
☐ Anadolu Basını
☐ Halkın Sesi
☐ Hukukçu Gözüyle
☐ Halk Sağlığı
☐ Aydınlık Meclisi
☐ Mapusane Çeşmesi
☐ Düşünce Dünyası
☐ Günün Konuğu
☐ Karikatür
☐ Bulmaca
☐ Çizgi-Roman
☐ Tefrika Roman
☐ Sorunlar-Çözümler
☐ Sorular-Cevaplar
☐ Yurt Haberleri
☐ Kitaplar-Dergiler
☐ TV Köşesi
Diğer-Belirtiniz:
. . . .

18. Haftalık ve günlük sayfalar hakkındaki değerlendirmeleriniz: (Uygun gördüklerinizi işaretleyin)

	Yararlı	İçeriği Geliştirilmeli	Daha Sık Yayınlanmalı	Kaldırılmalı
İşçi-Sendika	☐	☐	☐	☐
Gençlik	☐	☐	☐	☐
Ekonomi	☐	☐	☐	☐
Spor	☐	☐	☐	☐
Sanat	☐	☐	☐	☐
TV Haberleri	☐	☐	☐	☐

19. Sizin bulunduğunuz yer veya içinde yer aldığınız olaylar hakkında AYDINLIK'ta çıkan haberler için ne düşünüyorsunuz?

☐ Böyle haberler genellikle yer almıyor
☐ Genellikle eksik yer alıyor
☐ Genellikle yanlış yer alıyor
☐ Genellikle doğru veriliyor

20. Köşe yazıları ve yazarlarımız konusundaki görüş ve önerileriniz nedir?. . . . .
. . . .
. . . .
. . . .
21. Ülkemizin hangi yazarlarını AYDINLIK'ta okumak isterdiniz?. . . . .
. . . .
22. AYDINLIK'ın daha fazla okunması için sizce ne gibi yayınlar yapılmalı?. . . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
23. AYDINLIK'ın şimdiye kadarki yayınlarından hangilerini başarılı buluyorsunuz?. . . . .
. . . .
. . . .
24. Çevrenizde AYDINLIK'la ilgili ne gibi eleştiri ve öneriler var? . . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
25. Sizce AYDINLIK en çok kimlere hitap ediyor? . . . .
. . . .
26. AYDINLIK'ın satışlarının daha da artırılması için bize ne gibi önerileriniz var? . . . .
. . . .
. . . .

NOT: Sorulara istediğiniz uzunlukta cevap verebilirsiniz.

GÜNDEM dışı

İtiraf ve bir İGD'li

Gazetemizde yayınlanan Yurtaslan'ın açıklamaları hemen her kesimde geniş yankılara yol açtı. MHP'liler ve Hergün, telaşla yayının etkisini azaltmaya çalıştılar, ama Yurtaslan'ın açıklamalarının MHP çevrelerinde de ilgiyle okunmasını engelleyemediler. Aşağıda anlatacağımız olay bir ilçemizde bir gazete bayisi ile yöneticilik de yapmış bir MHP'li arasında geçiyordu.

Eski MHP yöneticisi bayiden bir Aydınlık gazetesi istedi. İtirafı izliyordu. Gazete bayisi İGD'li olarak biliniyordu. Eski MHP yöneticisinin Aydınlık istemesi bayinin hiç hoşuna gitmedi ve biraz sonra ikisi arasında çok ilginç bir tartışma başladı. İGD'li bayi, eski MHP yöneticisine Aydınlık'ı vermiyor ve "Sen MHP'lisin Hergün okusana" diyordu. MHP'li diretiyordu "Ver kardeşim şu Aydınlık'ı" diyordu. Bayi ise eline Hergün'ü almış ısrarla satmak istiyordu.

Sonunda eski MHP yöneticisi dakikalarca süren ısrarı sonucu Aydınlık'ı alabildi. Ve "Cesur çocukmuş, büyük bir iş yaptı" dediği Yurtaslan'ın açıklamalarını okudu.

Günün fotoğrafı

KADER BİRLİĞİ

Örnek bir Emniyet Müdürü

Yankı dergisinde çıkan ve Erzurum Emniyet Müdürü ile ilgili bir haberi aşağıda aynen yayınlıyoruz;

"Bu göreve başlarken, dört prensibimiz vardı. Bunlar, ahlaksızlıkla mücadele etmek, rüşvetle mücadele etmek ve görev sorumluluğu içinde olmaktır. Çalışmalarımız süresince bu prensiplerimizden hiç ayrılmadık."

– Görev anlayışınız ve prensipleriniz arasında faşizmle ya da faşist baskılarla uğraşmak yok mu?

"Faşist baskı var dememiz, kendimizi inkar olur. Böyle şey sözkonusu değil."

– Bazı çevreler sizin önümüzdeki dönemde MHP'den milletvekili olacağınızı öne sürüyorlar?

"Ben, daha önce kaymakamdım. Oradan bu göreve geldim. Valilik bekliyordum. Ancak, siyasi görüşümü sorarsanız, ben, sağ görüşlü ve milliyetçiyim."

Konuşma, Erzurum'da Emniyet Müdürü İsmail Köse ile bir gazeteci arasında geçti.

Konu, daha sonra CHP Erzurum Milletvekili Selçuk Erverdi'nin tepkisine yol açacaktı. Başbakana bir yazılı soru önergesi veren Erverdi, "Bu yetkili ile ilgili bir yasal işlem düşünülüyor mu?" dedi.

MHP Erzurum İl Başkanı Necati Güllü ise "Ankara'da sokağa çıkamazsınız ama Erzurum'da rahatça çıkarsınız. Bu da ülkücü hareketin sağladığı güvenceden gelir" dedi.

Demirel ise geçen hafta Yeni Asır'a şöyle demişti;

"– ... Devletin zor kullanma yetkisi, güvenlik kuvvetlerinin ve silahlı kuvvetlerinin elindedir. Devletin başka zor kullanan teşkilatı yoktur, yani yakan, kıran, döven bir terör, bir eşkiya karşısında bunun sırtını sıvazlayarak veya ona çiçek vererek veya nasihat vererek işin içinden çıkmak mümkün değildir..."

Erverdi hâlâ soruyor; "Erzurum Emniyet Müdürü için ne düşünüyorsunuz?"

Esrar çözüldü mü?

"Ne atom bombası
"Ne Londra Konferansı
"Bir elinde cımbız
"Bir elinde ayna
"Umurunda mı dünya"

Orhan Veli'nin bu dizeleri belki de en sık hatırlanan ve unutulmayan, bu gidişle de unutulmayacak şiirlerin başında yer alıyor. Biz de ister istemez bu dizeleri bir kere daha hatırladık...

Günlerdir bazı gazetelerde manşetlerden takip edilen bir olay var; Monako Prensesinin kocası Türkiye'ye gelmiş, yanında sevgilisi varmış. Yaman Türk gazetecileri de bu olayı yakalamışlar, yakalamakla da kalmamışlar üstüne üstlük fotoğraflamışlar. Bir muhabir de atlamış Monako'ya gitmiş, cebinde pırıl pırıl dövizlerle. Orada saraydan açıklamalar almiş. Prensesle kocası boşanıyormuş. Bunu da ortaya çıkaran Türk gazetecileri olmuş. Haberler üzerine prensesin kocası apar topar kaçmış. Paris'teki evine gitmiş. Gazetenin muhabirleri evin önünde valizleriyle yakalıyorlar sabık kocayı... Gördünüz mü büyük gazeteciliği, prensesle kocasının arasına girip, hain kocayı cezalandırıyor.

Ancak iş bununla bitmedi. "Büyük gazetecilik yarışmasına İzmir'den de bir gazete katıldı. Onun da günlerce manşetinde bu konu vardı. Sonunda bu gazete de kendisine göre olayı aydınlattı. Efendim, meğer prensesin kocasının sevgilisi denen kadın onun değil de zengin bir Türk ün sevgilisiymiş. Prensesin kocası gitmiş, şimdi iki sevgili baş başa yatlarında günlerini gün ediyorlarmış...

Hadi bakalım... Şimdi bırakın bakalım şu anarşi meselesini, hükümet meselesini,.. Pamuk işçileri siz çapaları, fabrika işçileri siz de makinaları bırakın hep birlikte şu problemi çözmeye çalışalım. Kimbilir belki İzmir'deki gazetenin yazdığı doğrudur da güzel prensesin yuvası kurtulur, mutluluğu bozulmaz... Hep birlikte "Bir elimizde ayna, bir elimizde cımbız" prensesin hikayesinin bundan sonraki gelişmesini büyük gazetecilerin kalemlerinden izleyelim.

PAZARDAN PAZARA

AYDOĞAN BÜYÜKÖZDEN

"Devlet-i ebed müddet"

"Devlet-i ebed müddet" sözcüğü Osmanlı devrinde Osmanlı İmparatorluğunun adlarından biriydi ve "Ebediyete kadar sürecek devlet" anlamına geliyordu.

Bu tanımlama Osmanlı devletinin gücünü anlatmak için kullanılıyordu. Söylenen sözler, takılan adlar, yapılan tanımlamalar ne kadar şatafatlı olursa olsun, tarihi gerçeklere aykırı düşüyorsa hiç bir anlam ifade etmiyor. O gün bu görülmese bile gün geliyor tarih gösteriyor. Tıpkı, Osmanlıların "devlet-i ebed müddet" diye böbürlenmelerine rağmen sonunda tarihin sayfalarına gömülmeleri gibi...

Bugünlerde yine "devlet-i ebed müddet" sözlerine sarılanlar var. Ağızlarından "Türk devleti"nden başka söz çıkmıyor. Her gün "devletin kurtarıcısı" olarak ortaya çıkıyorlar. Fakat biraz incelenince aslında bunların devletin kuyusunu kazdıkları görülüyor.

Geçenlerde Nazlı Ilıcak Tercüman gazetesinde yazdığı bir yazıda "Sağdaki gençlerin hareket noktası devleti yıkmak ve bölmek değil, devlete sahip çıkmak, memleketi komünizmin pençesine düşmekten kurtarmaktır" diyordu. Ilıcak daha da ileri gidiyor ve şunları söylüyordu: "Bu temel ideoloji aynı zamanda Anayasanın öngördüğü prensiplerle de mutabakat halindedir"...

"Devletin kurtarıcısı" olarak ortaya çıkanların vardığı yer "sağdaki gençlerle" devlete sahip çıkmak noktasında birleşmedir. Bu mantığın doğal sonucu "sağdaki gençlerin" korunup kollanmasıdır. Ve ne yazık ki, bu mantık sadece bazı gazetelerin köşelerinde yazılan yazılarda kalmıyor hükümetin uygulamaları ile hayat buluyor.

Geçenlerde gazetemizde yayınlanan "İki Dünya Savaşında Alman Genelkurmayı" yazı dizisinde bugün için çok öğretici yönler vardı. Yazıda "Alman devletinin bekası" fikriyle yetiştirilmiş, Alman Genelkurmayının Hitler karşısındaki durumu inceleniyordu.

Alman Genelkurmayı, Prusya geleneğine bağlı olarak, yıllar yılı, neredeyse kutsallaştırılmış bir "Alman devleti" fikriyle yetiştirilmişti. Hitler karşısında kurmayların elini kolunu bağlayan bu düşünce oldu. Çok iyi yetiştirilmiş kurmaylar Hitler'in giriştiği macerayı görüyorlardı. Ama savaşın ilk yıllarında Hitler'in, İngiltere ve Fransa'nın teslimiyetçi tutumu sayesinde elde ettiği kolay başarılar kurmayların etkili bir çıkış yapmalarını önledi. Süngüleri düşüren sihirli sözler yine "Alman devletinin bekası" oluyordu. Savaşın çıkışsızlığı daha belirginleştikçe, kurmaylar içinde Hitler'e karşı hareket fikri gelişti. Sonunda kurmaylar arasında Hitler'i ortadan kaldırmaya karar verdiler. Bizzat Genelkurmay Başkanı Hitler'in karargahına girerken her seferinde tabancasını ateşlemeyi düşünüyor, ama bir türlü yapamıyordu. Eli tabancanın tetiğindeyken kafasının içinde "Ya Hitler devrilir de İngiltere ve Fransa bundan yararlanıp Almanya'yı ezerse" fikri dolaşıp duruyordu. Kurmaylar sonunda harekete geçtiler ama, çok geç kalmışlardı. Hitler artık bütün ipleri eline geçirmişti. Yapılan suikast girişimleri de sonuçsuz kaldı. "Alman devletinin bekası" fikri ile Hitler'e teslim olan kurmaylar savaş sonrasında Almanya'nın enkaz mesini yaşadılar ve gördüler...

Hitler kendisini Alman devletiyle özdeşleştirmişti. Dikkat edilirse bugün Türkeş de "devletin en büyük hamisi", "devletin tek koruyucusu" olduğu fikirlerini işleyip duruyor. Ve Ilıcak gibi bazı yazarlar da "devlete sahip çıkmak" fikri ile Alman kurmaylarının oynadığı tarihi role aday olarak ortaya çıkıyorlar. Bunlar ya kasıtlı bir tutum içindedirler, ya da burunlarının ucunu bile görmeyecek kadar gaflete düşmüşlerdir.

Devlet soyut bir kavram değildir. Devlet kararlarıyla, uygulamalarıyla, adaletiyle ortadadır ve vatandaşlarıyla karşı karşıyadır. Devlet, içinde bulunulan tarihi şartlarda halkının ve ülkesinin ihtiyaçlarına cevap verebilirse yaşar, yoksa Osmanlı İmparatorluğu gibi yok olup gider.

Bugün birlik içinde güçlü bir Türkiye ihtiyacı aklı selim sahibi herkes tarafından belirtilmektedir. Devlet politikalarıyla, uygulamalarıyla bu ihtiyaca cevap verebilirse ayakta kalabilir ve güçlü olabilir.

Devleti kurtarıyoruz diyerek, içsavaş kışkırtan cinayet şebekelerine devletin kapıları açılarak birlik sağlanabilir mi? Bunun sağlanamayacağını son yıllarda giderek artan anarşi göstermiştir. Yurtaslan'ın itirafları bu konuda durumun ne kadar vahim bir noktaya geldiği konusunda son uyarı olmalıdır. Devlet bugün gerçekten güçlü kılınmak isteniyorsa ilk yapılması gereken bünyeyi saran urları söküp atmak olmalıdır.

Birlik düşmanlarıyla beraber yürünerek birlik sağlanamaz. Olsa olsa birlik ihtiyacına daha da büyük darbeler vurulur. Sonunda da Türkiye Sovyetler Birliği'nin daha kolay yutacağı bir lokma haline getirilir.

BULMACA

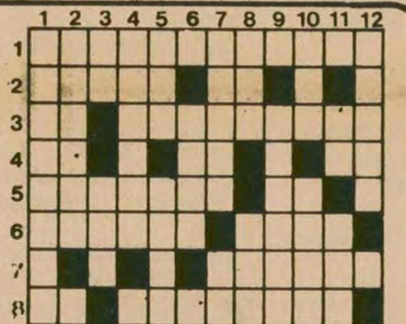

SOLDAN SAĞA: 1) Geçtiğimiz bayram 2) İki ya da daha çok renkli–Hitler'in faşist komando birlikleri 3) Ülkemizde yapılan mamullere vurulan damga–Bir tür desenle bezenmiş bayan giysisi 4) TERSİ utanma duygusu–Eski Mısır'da bir tanrı–Bir nota 5) İslam dininin ilke ve kurallarının yazılı olduğu kitap–Şeyleri birbirine bağlamaya yarayan araç 6) Küçük Mustafa'lar böyle çağrılır–Yalan söyler anlamında kullanılır 7) Nakledis 8) Doktorın kısaltılmışı–TERSİ bir açı türü.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) TERSİ bir yazarın adı 2) Antalya'nın bir ilçesi 3) TERSİ bir renk–Bir partinin simgesi 4) Bir siyasi partinin genel başkanının adı 5) TERSİ kışın yağar–Öç almayı güden öfke 6) Ekin biçmekte kullanılan araç 7) TERSİ ünlü bir işadamının lastik sanayii–Çalışma 8) Yol Su Elektrik kurumunun kısaltılmış adı–Bir erkek ismi 9) İçinde katı bir madde eriyebilen sıvı 10) Üstün karşıtı–TERSİ yarışın belirli evrelerinden biri 11) Bir uzvumuz–TERSİ bir emir 12) Gizli.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1) Eugen Dühring 2) Krom-Mr-Ele 3) laliH-Esneme 4) En-Nar-ikleB 5) KüreselsE 6) TSE-elibeN 7) Zeki 8) Kaliteli

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Eklektik 2) Uranüs 3) Gol-Reel 4) Emine-Mi 5) Hasret 5) Dm-Re-HE 7) Üre-Le 8) Si 9) Renksiz 10) İlelebet 11) nemE-Ek 12) Ebonit.

İzmir ve Zonguldak'tan okuyucularımıza cevaplar

sorular? cevaplar

GELECEĞE İLİŞKİN TAHMİNLER

SORU Diyelim ki, içinde ABD'nin de bulunduğu dünya barış cephesi dünya savaşı sonunda Rusya'yı yenilgiye uğrattı. Bundan sonra ABD'nin ve Rusya'nın durumlarında ne gibi değişiklikler olur? Dünya devrimcilerinin o günkü şartlarda bu ülkelere karşı tutumları nasıl olur?

NOT: Bu soruyu çevremdeki bir devrimciye sordum. "Devrimciler falcı değildir. Bunu o günkü şartlar belirler" dedi. Sizden ne olacağını değil, ne olabileceğini yazmanızı istiyorum. Devrimciler ne de olsa uzak görüşlü kimselerdir. (İzmir'den T.Arslan)

CEVAP Aslında sizi cevaplayan arkadaş doğru söylemiş, gerçekten de devrimciler falcı değildir. Falcı olmadıkları gibi faraziyelerle uğraşmazlar, yaşadıkları şartlara ve olgulara bakarlar. Geleceğe ilişkin olarak söyledikleri sözlerde de yine olgulardan hareket ederler. Örneğin Engels, ömrünün son yıllarında yakın bir zamanda bir dünya savaşının patlak vereceğini ve birçok saltanatın yıkılacağını, kral taçlarının kaldırımlarda yuvarlanacağını söylüyordu. Bunun nasıl tahmin etmişti? İçinde yaşadığı süreci tahlil etmiş ve bu sürecin varacağı noktayı belirtmişti. Biz de bugün içinde bulunduğumuz şartları ve süreci tahlil ediyor ve geleceğe ilişkin bazı şeyler söylüyoruz. Ama bu söylediklerimiz bugünkü olguların tahlilinden çıkıyor. Diyoruz ki, dünya, savaşı kaçınılmazdır. Bunu fala bakarak değil, bugünkü hegemonya mücadelesine, süper devletler arasındaki dengeye ve dengesizliğe bakarak söylüyoruz.

Ancak sizin sorunuza bugünkü olgulardan hareket ederek cevap vermek mümkün değil. Engels'e de "Peki Birinci Dünya Savaşından sonra İngiltere ile Almanya arasındaki ilişkiler nasıl olacaktır" diye sorsaydınız o da cevaplayamazdı. Ancak şu kadarını söyleyelim ki, devrimciler hiç bir zaman eskiye takılıp kalmamalı, her yeni durumda oturup şartları yeniden tahlil ederek devrimin yolunu o somut şartlara göre çizmelidirler.

SSCB ve devrim

SORU SSCB dünyada olmasa USA devrimci hareketi yok eder deniyor. Sizce bu doğru mudur? (Zonguldak'tan bir okuyucu)

CEVAP Daima olgulardan hareket etmeliyiz. Faraziyeler bizi hiç bir zaman gerçeğe yaklaştırmaz. Dünyada SSCB diye bir devlet vardır ve ABD'ye (yani USA'ya) fırsat bırakmadan zaten kendisi dünyadaki devrimci hareketleri yok etmek üzere harekete geçmiştir. ABD emperyalizmine karşı yıllarca savaşarak devrimini gerçekleştiren Kamboçya halkının üzerine saldırıp ülkeyi istila eden, SSCB'den başkası değildir. Bugün devrimlerini yapan ülkeler bile devrimin meyvalarını öncelikle Sovyet sosyal-emperyalistlerine karşı korumak zorunluluğu ile karşı karşıyadırlar.

Bunu ileri sürenler aslında Sovyetler Birliği'nin dünyadaki yayılmasına gerekçe hazırlamak isteyenlerdir. Sovyetler Birliği bir yere müdahale mi ediyor, gerekçe hazırdır: "Oradaki devrimi korumak için". Oysa şunu bütün devrimciler olarak belleklerimize iyice yerleştirmeliyiz. Bir devrimi ancak, o devrimi yapan halk koruyabilir ve geliştirebilir. Devrim ne dışardan ihraç edilir, ne de dışardan bir koruyucuya muhtaçtır. Devrimi korumak gerekçesiyle dışardan müdahalelerde bulunan Sovyet sosyal-emperyalistlerinin amacının aslında devrimi ezmek olduğu artık gün gibi açığa çıkmıştır.

Rusya'da hür sendikalar çalışmalarını sürdürüyor

"SMOT gelişiyor ve biz iyimseriz"

Moskova'dan ilk gizli görüşme tutanağı geldi!

KGB'nin en çok korktuğu alet: Yazı makinesi

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Belçikalı gazeteci Jos Beni, 11 kişiden oluşan "İşçilerin Hür Birliği"nin (SMOT) üyelerinden Vsevolod Kouvakin'le Moskova'da gizli bir görüşme yaptı. Belçika Emek Partisinin haftalık yayın organı "TPO"nun son sayısında çıkan bu görüşmeyi özetleyerek yayınlıyoruz.

Jos Beni: Şunu öğrenmek istiyorum. Sizinle yaptığım bu görüşmeden, döndüğümde yayınlamak üzere bazı notlar alabilir miyim? Bu notları Sovyet gümrükçülerinin sıkı denetiminden atlatacağımı sanıyorum.

V. Kouvakin: Tabii. Ben Moskova'da Olimpiyat Oyunlarının arifesinde milis kuvvetlerine hizmete çağrıldım. Gayeleri, benim Oyunlar boyunca Moskova'dan uzaklaşmamdı. Dostlarımızın çoğu da Moskova'yı terketmeyi yeğlediler. Fakat küçük çocuğumla Moskova'yı terketmem zor olduğundan ben kalmayı tercih ettim. Bunun üzerine polis Batılılarla ilişki kurmam halinde benden intikam alacağını söyleyerek tehdit etti. Ne var ki güvenliğimiz KGB'ye boyun eğmekle olmuyor, tam aksine güvenliğimiz dışarıdan aldığımız desteğe bağlıdır. Bu anlamda ne kadar çok dışarıda tanınırsak o kadar fazla korunmuş oluruz.

Aynı durum Vladimir Borissov için de sözkonusudur. Yetkililer ona ne yapacaklarını bilmiyorlardı. 16 yılın tam 10 yılını hapishanelerde ya da akıl hastanelerinde geçirmişti. 1979 yılının Ağustos ayında tutuklandığında Batıda çeşitli sendikaların protestoları üzerine serbest bırakıldı. Bu yılın 27 Martında yeniden tutuklandığında şiddetli tepki üzerine polis onu yeniden serbest bırakmak zorunda kaldı. Sonunda yetkililer ne onu susturabiliyorlardı ne de Batılı sendikaların şiddetli protestolarını göze alamadıkları için tutuklayabiliyorlardı.

Jose Beni: Vladimir Borissov'un sürgün edilmesi SMOT'a vurulmuş ağır bir darbe midir?

V. Kouvakin: Kuşkusuz evet. Onun burada kalması ve mücadele etmesi, hepimizin istediği bir şeydi. Fakat ben onun Batıda çok iyi işler yapacağına inanıyorum. Çünkü Borissov, SMOT'un durumunu çok iyi biliyor. Ve biz çeşitli uluslararası sendikaların desteğine muhtacız.

Biz, sizin Batıda muhalifler diye adlandırdığınız insanlardan değiliz. Çünkü bir muhalif kendisinden başka kimseyi temsil etmez ve ondan itibaren de dikkatleri kendi üzerine çekerek ortaya çıkar. Oysa SMOT emekçilerin ekonomik haklarını savunan bir işçi örgütüdür. Ama diğer işçilerin toplumsal, politik ve dinsel alandaki haklarını savunmayı da kendisine görev bilir.

Karşılaştığımız baskı mekanizması yüzünden, iki ile on kişi arasındaki hücreler kurup çalışmak zorundayız. Bu hücreler gizlidir ve birbirlerinden bağımsız olarak hareket eder. Üyelerimizin çoğu dikkatleri üzerlerine çekmemek için resmi sendikalarda kayıtlarını sürdürürler. SMOT'un sadece 11 komite üyesi bilinir ki, bunlar arasında şu anda sadece 2'si özgürdür. Buna rağmen SMOT yaşamaya ve yayılmaya devam ediyor. Tutuklu arkadaşlarım arasında dikkatlerinizi özellikle akıl hastanelerine kapatılmış, insan direncinin son aşamasına gelmiş olan Vladimir Gerehuni'nin üzerine çekmek istiyorum.

Jose Beni: Peki bu koşullar altında nasıl oluyor da çalışmalarınızı sürdürebiliyorsunuz? Öncelik taşıyan hedefleriniz nelerdir?

V. Kouvakin: İlk elde bilinçlendirme çalışmaları yapıyoruz. Bu mesele işçilerin yaşam koşulları ile yakından ilgilidir ve bu çalışmaya büyük ihtiyaç vardır. Konumumuzun tamamen farklı olması nedeniyle Batılılar bizi iyi kavrayamıyorlar. Yaşam düzeyi bizde hayli düşüktür. Örnek olarak Moskova'da Olimpiyatlar sırasında dükkanlarda kereviz bile yoktu. Halbuki, iktidar partisinin 1961 yılında yayınlanan programındaki vaatler 20 yıl sonra bile hala gerçekleştirilmedi. Halk çekindiği için, biz dikkatleri baskı ve zulüm üzerine çekemiyoruz. Bugün çocuklar dünyaya gözlerini korku ile açıyorlar.

Jose Beni: Bilinçlendirme çalışmalarını nasıl gerçekleştiriyorsunuz?

V. Kouvakin: Bir metni daktilo ile 50 nüsha çoğalttığımız zaman bir başarı olarak görüyoruz. Ve bu nüshaları çevremize dağıtıyoruz. Ancak bizim ülkemizde bir daktilo sahibi olmak bile başlı başına bir sorundur. Mağazadan bir daktilo satın almak sandığınızdan da güç bir iştir. KGB'nin adamları bir yeri aramak için baskın yaptıklarında, ilk iş olarak daktilolara el koyuyorlar. Bizim metinlerimizi çoğaltmamız için daktilodan başka hiç bir aletimiz bulunmuyor. Maddi durumumuz da iyi olmadığı için çok şeye muhtacız. Örneğin uluslararası sendikal anlaşmaların metinlerine, Sovyet ekonomisi üzerine kitaplara çok ihtiyacımız var. Burada hiç bir şey halka açık değil. Örneğin bir kütüphaneye gidip, istatistikler toplamak istiyorsunuz, ama ne kitabın adını söyleyen var, ne de yardım eden. Üstelik hemen yanınıza bir gözcü dikiyorlar. Ne okuduğumuzu kollamak denetlemek için... Bu durumda Sovyetler Birliğindeki genel yaşam konusunda etraflı bir bilgiye sahip olmak olanaksız gibi bir şey... Dolayısıyla işçilerin günlük yaşamı üzerinde, sınama-deneme yöntemiyle çalışmalar yapıyoruz. Bunun yanı sıra çok gereksinme duyduğumuz ve Batıdan talep ettiğimiz bir yardım da, SMOT'un uluslararası kuruluşlar tarafından tanınmasıdır. Böylece dünya sendikal hareketinden aktif bir destek sağlayabileceğimize inanıyoruz. Bütün güçlüklere rağmen SMOT gelişmeye devam ediyor ve biz iyimseriz.

SMOT'un halen tutuklanmamış ve Sovyetler Birliği'nde yaşayan tek yöneticisi Vsevolod Kouvakin

SMOT NEDİR?

SMOT "İşçilerin Hür Birliği" sözcüklerinin Rusça baş harflerinden oluşmaktadır. SMOT, Sovyetler Birliği'nde devlet aygıtından bağımsız ve işçilerin bizzat kendilerinin kurmayı amaçladığı bir sendikanın oluşması yolunda gerçekleştirilen dördüncü girişimdir. SMOT, çeşitli mesleklere sahip 200 kişiyi kapsayan 11 gruptan oluşmaktadır. Üyelerinin azlığına rağmen 1978 Ekiminde kuruluşundan bu yana yoğun ve çeşitli baskılara göğüs gererek varlığını sürdürmüştür.

Vsevolod Kouvakin iş hukuku uzmanıdır. Eskiden bir maden sendikasının avukatlığını yapmış olan Kouvakin, halen hapiste olmayan legal iki üyeden biridir. 11 kişilik komitenin diğer 9 üyesi tutukludur. Serbest olan diğer üye, Vladimir Borissov ise 22 Haziranda yurt dışına sürgün edildikten sonra mücadeleyi Paris'te sürdürmektedir.

PERU'DA, DEMOKRASİYE GEÇİŞ DENEMELERİ YAŞANIYOR

Gözlemciler, Peru örneğinin diğer Latin Amerika ülkelerini de etkileyebileceğini belirtiyor

Peru'da iktidarı sivil yönetime devreden cuntanın son lideri Alvaroda

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Geçtiğimiz 28 Temmuz Peru'da "Milli Bayram" olma özelliğinin yanısıra, ülkede yeni bir dönemin başladığını müjdelemesi bakımından da önemli bir gündü. Çünkü bu tarih Peru'daki hükümetin, askeri yöneticilerden sivillere devredildiği güne rastlıyordu. Bilindiği gibi geçtiğimiz mayıs ayının 18'inde Peru'da genel seçimler yapılmış ve elde edilen sonuçlar gereğince askeri hükümet, resmen yönetime yeni seçilen Cumhurbaşkanı Fernando Belaunde Terry'nin başkanlık ettiği sivil kabineye devredeceğini açıklamıştı. Bu, aynı zamanda 12 yıllık askeri yönetimin sonu ve Peru ordusunun iktidarı sivil yönetime bırakacağı yolunda verdiği sözün yerine getirilmesi demekti.

GENERALLER NİÇİN ÇEKİLDİ?

Ülkede sivil yönetime geçiş nedenlerinin başında, çökmüş ekonominin körüklediği genel hoşnutsuzluğun kitleler içinde yaygınlığı geliyor. Askeri yönetimin şefi Velasco, demagojiyle ve darbe ile başa geçen diğer tüm askeri yönetimlerin yaptığı gibi iktidarı ele geçirdikten 6 ay sonra, yani 1968 Ekiminde, bir dizi "sosyal ekonomik ve politik reformlar" yapmayı vadetmiş ve bu gibi önlemlerin kapitalist dünyadaki genel bunalımın içinde Peru'nun ekonomik buhranını önleyeceğini iddia etmişti. Ne var ki bir süre sonra ülkedeki tarım ve sanayi ürünleri tamamen heder olurken ülke ekonomisi tümüyle iflas bayrağını çekmek zorunda kalmıştı. Öyle ki Peru'nun dış borçları 100 milyon dolara ulaşırken, fiyat artışları emekçilerin belini bükmüş, işçi ücretleri 1973-1978 arası yüzde 47 oranında düşüş göstermişti. "Orta sınıflar"da dahil olmak üzere tüm sabit gelirli sosyal kesimler tamamen yoksulluğa ve yıkıma doğru itilmişler, bunun yanında askeri yönetim, öğretmen, öğrenci ve işçilerin boykot ve grevlerini kesinlikle yasaklamıştı. Bu da geniş halk kitleleri arasında büyük bir hoşnutsuzluğa yol açıyor, ülkede sivil bir hükümete dönüş yönündeki istekler giderek kuvvetleniyordu. Gittikçe tecrit olup halk üzerindeki baskısını eskisi gibi sürdüremeyen askeri zümrenin içinde ilk çatlaklar 1975'te başgösterdi ve bazı liberal eğilimli subayların başını çeken general Morales "bazı yeni önlemler" aldığını açıklarken, "demokratik yasal düzene" geçmek için bir plan çizildiğini de duyurmak zorunda kalmıştı. Bu girişime paralel olarak ilk Kurucu Meclis 1978 yılında seçildi ve bunu takiben 1979 Temmuzunda da yeni bir Anayasa ilan edildi. Bu yıl Mayıs ayında yapılan genel seçimleri ise Cumhurbaşkanı Fernando Belaunde Terry'nin "Halk Hareket Partisi" ezici bir çoğunlukla kazanırken, Fernando'nun kendisi de diğer tüm rakiplerini altederek Cumhurbaşkanı oldu.

BELAUNDE'NİN İÇ VE DIŞ POLİTİKASI

Fernando Belaunde "Halk Hareket Partisi"nin ilk kurucularından. Partinin siyasi programı ise içte ve dışta genellikle "milli burjuvazi"nin isteklerini yansıtıyor. Bu meyanda ilk iş olarak parti, halkın desteğine dayanarak bir hükümet kurmayı ve 2 yıl içinde bir milyon kişiye iş bularak işsizliğin kökünü kurutmayı ve kötü beslenmeye çözümler getirmek için uğraşmayı öngörüyor.

Dış politika alanında ise, öncelikle Latin Amerika ülkeleriyle ve özellikle komşu ülkelerle dostça işbirliği yapmaya önem veren "Halk Hareket Partisi", uluslararası barış ve adalet siyasetlerini destekleyeceğini açıklıyor. Yeni seçilen Cumhurbaşkanı Belaunde, Sovyetler'in Afganistan'ı işgalini açıkça kınayıp Çin Halk Cumhuriyeti ile yakın ilişkiler kuracağını açıklamıştı.

Öte yandan gözlemciler, Belaunde'nin başarısında, onun askeri yönetimle ilişkileri doğru ele almasının da payı olduğunu ve böylece güvenlerini kazandığını belirttikten sonra Peru'daki bu demokrasi denemesinin, askeri yönetimle yönetilen diğer Latin Amerika ülkelerine de örnek olabileceğini de öne sürüyorlar.

Peru'da başkent Lima'da cunta yönetimi döneminde sık sık rastlanan bir manzara

"Özgür Polonya!"...

(Baştarafı 3. Sayfada)

yesi muhaliflerin katıldığı gösteride bir konuşma yapıldı. "Sovyet militaristlerini" şiddetle kınayan konuşmacı, grevcilere başarılar diledi. 5 bin kişinin coşkun tezahüratı ile süren konuşma sırasında polis ve güvenlik mensuplarının çevrede olağanüstü önlemler aldığı görüldü. Ancak polisler herhangi bir müdahalede bulunmadı.

BALTIK KIYISI GREV DİYARI OLDU

Gdansk'ın "Lenin" tersanesinde üç gün önce başlayan grev, Baltık kıyısındaki bütün limanlara yayıldı. Bu arada Varşova'da da birçok işyerinin dayanışma grevine gittiği bildirildi. Lodz kentinde de tekstil sanayisinde çalışan kadın işçiler dün greve başladı.

Başkentte tüm ulaşım işçilerinin de grevin 6. gününü başarıyla tamamladıkları öğrenildi.

Her işyerinde kurulan "Grev Komiteleri" kendi aralarında ve muhalefet hareketi KOR ile düzenli bir bağlantı kurmaya çalışıyor. Varşova'daki Batılı basın mensuplarına ulaşan haberlere göre, grevci işçilerin temel olarak iki talepleri var:

1) Devlet sendikası ilgaedilsin, anlaşmazlıkları çözmek için yapılacak görüşmelerde işçileri seçimle oluşturulan "Grev Komiteleri" temsil etsin.

2) Grevci işçilerin bütün talepleri resmi basında hiç bir tahrifata uğramadan olduğu gibi yayınlansın. Resmi basın üzerindeki en küçük denetim kaldırılsın.

Gelen son haberlere göre, Gierek yönetimi görüşmelere başlamaya hazır olduğunu bildirdi. Ancak Baltık kıyılarının grevci işçileri 1970 yılında olduğu gibi bizzat Devlet Başkanının gelerek görüşmelere katılmasını talep ediyorlar.

Öte yandan Polonya Başrahibi Kardinal Wijinsky 150 bin kişi önünde yaptığı bir konuşmada, son olaylara değinirken grevci işçilerin desteklenmesini istedi. Kardinal Wijinsky Polonya ordusunun Çarlık birliklerine karşı kazandığı zaferden de övgüyle sözetti.

HÜKÜMETİN TUTUMU

Kırım'da Brejnev ile birlikte tatil yapmakta olan Devlet ve Parti Başkanı Edward Gierek perşembe günü öğleden sonra acilen Varşova'ya döndü. Gierek yönetimi şimdiye kadar işçilerin talep ettiği yüzde 20'lik ücret zammını, 1970 olaylarından ölenlerin anısına anıt dikilmesini, aile yardımının artırılmasını ve işten atılanların yeniden işe alınmasını kabul etti.

Ancak Varşova yönetiminin işçilerin devlet sendikasını ilga etmek ve basın üzerindeki sansürü kaldırmak taleplerine yanıt vermemek eğiliminde olduğu belirtildi. Perşembe gecesi radyo-televizyondan bir konuşma yapan Başbakan Edward Babiouch grev sözcüğünü kullanmaktan özenle kaçınırken, ülke ekonomisinin son derece güç durumda olduğunu itiraf etti. "İşe gitmemenin sosyalizm düşmanlarına hizmet ettiğini" iddia eden Polonya Başbakanı, "Bir yabancı müdahale tehlikesinin" de bulunduğunu söyledi. İşçilerin derhal işbaşı yapması gerektiğini ileri süren Babiouch, hükümet ve partinin "İşçilere hizmet etmek için elinden geleni yapacağına" dair söz verdi.

Hükümet, işçilerin ekonomik taleplerine mutlaka yanıt verileceğini belirtirken, olayların siyasi bir nitelik kazanmadığını iddia etti. Ajanslar, güvenlik kuvvetlerinin şimdilik şiddete başvurmadığını bildirirken, olayların daha da genişlemesi halinde şiddetli çatışmaların meydana gelebileceğini belirtiyor.

Hükümet grevin yaygınlaşmasını önlemek için çeşitli işyerleri arasındaki telefon bağlantılarını kestiği, bu arada Varşova-Gdansk yolunun da sıkı bir denetim altına alındığı gelen haberler arasında yer alıyor.

Yerfiskobirlik'te...

(Baştarafı 3. Sayfada)

dan sonra hız kazandığı, Genel Müdürün bu girişimlerine MHP Milletvekili adayları için görevini kötüye kullandığı söylenen Ziraat Bankası Müfettişi Şükrü Kayalar'ın yardımcı olduğu bildirildi.

Selahattin Şener'in Genel Müdür olmasından sonra, Genel Müdür Yardımcısı Neşet Tarhan, Muhasebe Müdür Yardımcısı, M. Kemal Aydın, Personel Müdür Yardımcısı Hüseyin Özkan, Ticaret Müdür Yardımcısı Bülent Gürsoy, Muhasebe Şefi H. Hüsnü Azizli ve Ali Çağlar, MHP'li Müfettiş Şükrü Kayalar'ın verdiği rapora dayanılarak görevlerinden alındılar. Bunlar arasında halen raporlu olanların dahi zorbalıkla tayin emirlerini tebellüğ etmeleri istendiği bildirildi.

MHP İLE GİZLİ TELEFON HATTI

Yerfiskobirlik telefonunun çayocağı olan MHP'li birinin iş yerine özel olarak gizlice çekildiği, böylece MHP ile telefon irtibatının sağlandığı bildirildi. Aynı çay ocağına Birlik hesabından usulsüz ödemeler yapıldığı, Birliğe hiç uğramamasına rağmen her ay yüksek ücret alan komandoların başka yerlerde dolaştıkları ve muhtemelen MHP'nin çıkardığı olaylarda yer aldıkları sanılıyor.

MİLYONLUK YOLSUZLUKLAR

Yerfiskobirlikte memurlar üzerinde süren zorbalığın yanı sıra bazı alım satım işleri ve inşaat işlerinde milyonları bulan yolsuzluklar yapıldığı bildirildi.

Kısa bir süre önce, Osmaniye Yerfiskobirlik Kooperatifince metrekaresi 300 liradan teklif edilen Bayındırlık Bakanı Selahattin Kılıç ve Yönetim Kurulu Başkanı Yücel Kılıç'ın akrabalarına ait tarlanın, inşaaata uygun olmamasına rağmen daha sonra arsa niyetine metrekaresi 500 liradan peşin olarak 5 milyon 880 bin liraya satın alındığı bildirildi. Bunların dışında bakanlığın yazılı isteğine rağmen geçerli bir komisyon oluşturulmadan peşin olarak bazı alımlarda bulunulduğu, bu alımlarda Teknik İşler Müdürünün saf dışı bırakıldığı, ayrıca misafirhane adı altında alınan dairenin sadece Genel Müdüre tahsis edildiği ileri sürülüyor.

Yerfiskobirlikte sürdürülen bu tür yolsuzlukların devam ettiğini bildiren üreticiler, Mersin Valisi Fahri Öztürk ve Ticaret Bakanlığına çağrıda bulundular. Yetkili makamlarca duruma müdahale edilmesini istediler.

Akçakale'de...

(Baştarafı 3. Sayfada)

lığın da bu talebi olumlu karşıladığı öğrenildi.

MHP'liler, 10 Ağustos günü ilçede saldırıya geçti. Saldırılarında Acem Çayevi dağıtıldı. Kemal Yoktur ve Salih Yoktur'un evlerine baskın yapıldı. Sinema Caddesinde İsmail Sağ adlı öğretmen ile Ömer Koçak isimli bir esnaf ağır yaralandı. Anadolu Ajansı muhabiri ve muhabirimiz saldırı sırasında çeşitli yerlerinden yaralandılar. Anadolu Ajansı muhabiri 13 gün, muhabirimiz 7 günlük rapor aldılar. Saldırganlar Emniyet Amirliğine tek tek bildirilmesine rağmen serbest bırakıldı. Komandoların Emniyet Amiri ve işkenceci olarak bilinen polis memuru İsmail Yalçın tarafından korunduğu söyleniyor.

Bu saldırılarda yer alan MHP'lilerden, Mahmut Erdal Karadeniz, Feyyaz Gündoğdu, Ahmet Akay, Abdurrahim Akay, Nuri Çiftçi, Dursun Etgö, Bahattin Alil, Mustafa Öcel, İbrahim Can, Hasan Olguşan, Ali Tıpak, Mehmet Durdu ve Alaattin isimli kişilerin tespit edildiği bildirildi.

Tarsus...

(Baştarafı 3. Sayfada)

kümlü gece saat 02.00 sıralarında Nihat Erdoğan Faruk Tıraş ve Yasin Çetin adlı nöbetçi gardiyanların el ve ayaklarını bağladıktan sonra topluca cezaevi bahçesine çıktılar. Kule nöbetçilerinin durumu farkederek alarm vermesi üzerine görevli koruma birliği çevreyi sardı. Kaçamayacaklarını anlayan mahkumlar görevlilerin de telkinleri üzerine yeniden koğuşlarına döndüler.

40 tutuklu ve hükümlünün topluca firar teşebbüsünün önlenmesinden sonra cezaevinde güvenlik önlemlerinin artırıldığını belirten yetkililer cezaevinde hemen sayım yapılacağını, kaçmaya teşebbüs ile ilgili soruşturmaya başlandığını söylediler. büsünün önlenmesinden sonra cezaevinde güvenlik önlemlerinin artırıldığını belirten yetkililer cezaevinde hemen sayım yapılacağını, kaçmaya teşebbüs ile ilgili soruşturmaya başlandığını söylediler.

JANDARMA EKİBİNE ATEŞ AÇAN TERÖRİST ÖLÜ YAKALANDI

Yine Tarsus'ta gece saat 01.00 sıralarında genel arama yapan güvenlik kuvvetlerine ateş açan Yüksel Koç adlı terörist ölü olarak yakalandı.

Güvenlik kuvvetleri yetkililerinin verdiği bilgiye göre, genel arama sırasında yüzleri maskeli ve silahlı bir grup terörist görevli polis ekibine Donuktaş mevkiinde ateş açtılar. Güvenlik kuvvetlerinin de karşılık vermesi üzerine çıkan silahlı çatışmada Yüksel Koç adlı terörist ölü olarak ele geçirildi. Diğerleri ise karanlıktan yararlanarak ara sokaklarda izlerini kaybettirdiler.

Öte yandan aynı saatlerde bir cinayet failini yakalamak için Adana'dan Tarsus'a gelen jandarma ekibine Barbaros Mahallesinde henüz kimliği açıklanmayan terörist tarafından ateş açıldı. Çıkan silahlı çatışma sonucu saldırgan silahıyla birlikte yakalandı.

TÜRKÖZÜ SEMTİNDE BİRİ POLİS İKİ KİŞİ YARALANDI

Başkentin Türközü semtinde önceki gece Metin Coşkun adlı bir kişinin ölümü, biri polis iki kişinin yaralanmasıyla ilgili olayın soruşturmasının sürdürüldüğü açıklandı.

Türközü Ziya Oralay Caddesinde saat 22.00 sıralarında belediye otobüsünden inen Kemal Yüce adlı polis memuru ile Metin Coşkun ve Özcan Oktay adlı kişilere kimlikleri belirlenemeyen kişilerce ateş açılmış, Metin Coşkun olay yerinde ölmüş, Yıldızevler Karakolunda görevli Kemal Yüce ile Özcan Oktay çeşitli yerlerinden yaralanarak hastaneye kaldırılmışlardı.

BURSA'DA BİR İŞÇİ KAÇIRILDI

Bursa'da 17 yaşlarında Ali Kırmık adlı işçi silahlı iki kişi tarafından kaçırıldı. Görgü tanıklarının ifadesine göre çevrede arama yapan polisin iki teröristin kimliklerini belirlediği bunlardan birinin sol eylemcilerden olduğu ve cinayet suçundan arandığı, diğerinin ise Yeniyol Meslek Lisesi beklemeli öğrencilerinden olduğu açıklandı.

SAMSUN'DA İKİ KİŞİ ÖLDÜRÜLDÜ

Samsun'da meydana gelen olayda iki kişi tabanca ile vurularak öldürüldü.

Yetkililerden alınan bilgiye göre, Sendoğan Koçak ve Fuat Hoşgör isimli kişiler Şefik Koparan'a ait taksiyle Kadıköy Mahallesindeki Kadıköy'ü Sevenler Derneğine gelerek arkadaşları Süleyman Turhan'ı da aldıktan sonra taksiyle Samsun-Bafra yolu üzerinde Çatalarmut köyüne gittiler ve taksiyi Taşköprü yöresinde durdurarak bir süre münakaşa ettiler. Daha sonra üç kişiden Fuat Hoşgör üzerindeki tabancasıyla ateş ederek Şendoğan Koçak ve Süleyman Turhan'ı öldürdü.

PERŞEMBE'DE POLİS SALDIRIYA UĞRAYAN TİKP YÖNETİCİSİNİ GÖZALTINA ALDI

Ordu'nun Perşembe ilçesinde polis MHP'lilerin saldırısına uğrayan TİKP yöneticisini gözaltına aldı. MHP'liler ise AP ve MHP ilçe yöneticilerinin çabalarıyla serbest bırakıldı.

Şeker Bayramının ilk günün de TİKP Perşembe İlçe Örgütü Yöneticisi Şeref Acartürk'ün kardeşi Mete Acartürk, Adil Canbulut, Tuncay Güngör, Hüseyin, Mustafa ve Şevket isimli MHP'lilerin saldırısına uğradı. Saldırganlar Mete Acartürk'ü halka da gözdağı vermek amacıyla mahalle ortasında dövdüler. Daha sonra olayı araştırmak için gelen, TİKP yöneticisi Şeref Acartürk'e de, başlarını Adil Canbulut ve Mustafa Sarıkaya'nın çektiği 20-25 kişilik bir grup saldırıda bulundu Mustafa Sarıkaya Şeref Acartürk'ü öldürmekle tehdit etti.

Olaylardan sonra karakola giderek, olayı anlatan ve şikayette bulunan Şeref Acartürk gözaltına alındı. Acartürk hala gözaltında tutuluyor. Saldırganlar ise AP ve MHP ilçe yöneticilerinin çabalarıyla serbest bırakıldılar.

TİKP İlçe Örgütünün olayla ilgili açıklamasında şöyle deniliyor:

"MHP'nin Perşembe'de halkı bölüp parçalamak için saldırı üssüne ihtiyacı vardır. Kışlaönü halkını sindirerek, orayı üs olarak seçip, Perşembe'ye saldırmak istemektedirler. Bugünlerde Perşembe'nin çeşitli bölgelerinde olay çıkarmaya devam ediyorlar. Saray köyü, Koç Boynuzu, Kaleyaka'da aynı günlerde olan olaylar tesadüf olamaz. Perşembe'de huzuru bozmak isteyen halk düşmanı MHP'ye karşı CHP'lisi, MSP'lisi, AP'lisi, TİKP'lisi ve tüm devrimci demokrat insanlar direnip mücadele edelim. AP'li yöneticiler MHP'den ellerini çekmelidir. Kendisine devrimciyim diyen arkadaşlarla aramızdaki meseleleri de tartışma ve ikna yöntemi ile çözelim. MHP'nin saldırılarına ve faşist tertiplerine karşı birlikte direnelim, mücadele edelim."

BATMAN'DA

Batman'a bağlı Reşik köyünde tütün sulama da çıkan bir çatışmada KUK sempatizanı olduğu söylenen bir şahıs öldü. Bu olaydan bir hafta sonra, Batman ve çevresinden geldiği saptanan 50-60 kadar silahlı KUK'çu Reşik köyünü basarak, 640 Fiat marka bir traktörü altına bomba yerleştirerek tahrip ettiler. Köylülerden arkadaşlarının katilini istediklerini belirterek tehdit ve soygunlara başladılar. Köylülerin katille bir ilişkilerinin olmadığını belirtmelerine rağmen saldırganlar köyün hayvanlarına el koyarak çevre illerde sattılar. Bunun yanı sıra köyü ablukaya alarak köylülerin kavun, karpuz ve sebzelerini de toplayıp satmalarına engel olarak çürümeye terkettiler.

ADANA'DA

6. Kolordu ve Adana, Kahramanmaraş, Gaziantep ve Hatay illeri Sıkıyönetim Komutanlığı, Adana Kapalı Cezaevinde direniş yapan gardiyanlarla ilgili bir açıklama yayınladı. Komutanlık Basın ve Halkla İlişkiler Şubesinin açıklaması şöyle:

"15 Ağustos 1980 günü, göreve gelmeyerek bir direniş içerisine giren Adana Kapalı Cezaevinin 21 gardiyanı, 1402 sayılı kanunun 3. maddesi D fıkrası gereğince 15 Ağustos 1980 Cuma gecesi süresiz olarak sıkıyönetim bölgesi dışına çıkarılmıştır. Bu kişiler hakkında yasal işleme ayrıca devam edilmektedir. Kamuoyuna duyurulur."

"Türkiye'de...

(Baştarafı 3. Sayfada)

tekrarlanmasından sonra Adana Sıkıyönetim Mahkemesinin verdiği kararlar bütünü içinde ve verilen cezaların istenilene oranla azlığına rağmen "normal" karşılandı. Çok sayıda grubun katıldığı bir katliam olması niteliğinden ötürü gerçek suçsuzları tespit edip ayırmak çok zor bir işti."

Haberde Türkiye'deki son firar olaylarına da değinilerek şöyle soruluyor:

"Tüm bunlara rağmen devletin hapishanelerdeki tutukluları koruyup koruyamayacağı sorulup duruyor. Özellikle son zamanlarda şaşırtıcı firar olaylarından sonra. Bu arada Ankara Sıkıyönetim Mahkemesi Hasan Mesçi ve Mamak Askeri Cezaevinde nöbet bekleyen dört askeri tutukladı. Sağcı iki terörist İsa Armağan ve Mustafa Pehlivanoğlu'nun firarlarıyla ilgili olarak tutuklananlar arasında MHP'ye yakın bir kuruluş olan ÜYD'nin dört sivil üyesi iki avukat da var. Ayrıca sıkıyönetim mahkemesi ÜYD'nin bir üyesi hakkında da gıyabi tutuklama kararı aldı."

Le Monde şöyle bitiriyor:

"Ankara Sıkıyönetim Mahkemesinin bu kararı teröre karşı mücadelede yeni bir dönemi oluşturuyor. Çünkü sol çevrelerce açığa çıkartılan aşırı sağ örgütlerle ordudaki bazı alt düzeydeki askerler arasındaki ilişki, ilk kez açıkça doğruluk kazanıyor."

Amasya'dan notlar

(Baştarafı 3. Sayfada)

ta tepeden tırnağa aranırken, MHP'lilerin denetimindeki İstasyon ve Kurşunlu mahallelerine herhangi bir şey yapılmadı. Bu uygulama vatandaşlar arasında yetkililerin taraflı davrandıkları hissini artırmaktadır. Eğer Amasya'nın Çorum'un durumuna düşürülmesi istenmiyorsa, tarafsız davranmak birinci kural olmalıdır. Birkaç gün önce şehir merkezinde ondörtlü silahlarla vatandaşların üzerlerine ateş açan MHP'li komandolar hakkında herhangi bir işlem yapıldı mı? Bildiğimiz kadarıyla yapılmadı. Bu tutum neyi getirecektir. Saldırganın cüretini artırmaktan başka ne getirecektir ki? Yetkilileri burada uyarmak istiyoruz! Amasya'da olay çıkacağı kulaktan kulağa yayılmaktadır. Ramazan ayı içinde Beyazıt Camii'nden çıkan yurttaşların üzerine yaylım ateşi açanlar kimlerdir? Bu kışkırtmaların belirtisidir. Zaman geçirilmeden önlem alınmalıdır.

KAYIP

Malatya 1962 doğumlu
DURSUN GÖKÇE,
bir ay önce evden ayrılarak
dönmemiştir.
1.60 boyunda, sarışın,
zayıftır. Yerini bilen
ve görenlerin insaniyet
namına aşağıdaki adrese
bildirmelerini rica ederim.
Babası
Ali GÖKÇE
Yazıhan PTT
Acentalığı/MALATYA

İLAN
T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Denizli Defterdarlığı
Saraylar Emlak Vergi Dairesi
Müdürlüğü

VERGİNİN Adı, Soyadı	NEV'İ:	EMLAK	ALIM	VERGİSİ Dosya NO.
Faik Şen				2711
VERGİNİN NEV'İ: M.D.V.-KAV.				
Halil Atakul				72
Heyacan Çalışkan				3197
Rıza Yeşilkaya				2679
Hacer Arman				696
İbrahim Arslân				2025

Dairemiz mükelleflerinden yukarıda ad, soyadları yazılı şahıslar adına düzenlenen vergi ve ceza ihbarnameleri Bilinen adreslerinde bulunamamaları nedeniyle tebliğ edilemediğinden 213 sayılı V.U.K. nun 104, 105 ve 106ncı maddeleri hükümlerine göre ilgililerin ilan tarihinden başlayarak bir ay içinde Denizli Defterdarlığı Saraylar Emlak Vergi Dairesi Müdürlüğüne bizzat veya bilvekale müracaat etmeleri veya taahhütlü mektup ve telgrafla açık adreslerini bildirmeleri halinde kendilerine süre ile kayıtlı tebliğ yapılacağı süresinde müracaatta bulunmayan ve açık adreslerini bildirmeyenler hakkında işbu ilan'ın neşir tarihinden itibaren bir ay sonra tebliğ yapılmış sayılacağı ilan olunur.

(Basın: 19528-1046)

Size...

(Baştarafı 1. sayfada)

nin altından girdi, üstünden çıktı, seni militan yaptı. Sen ise maceranın heyecanına kaptırmışsın kendini. Ama ne oldu? Sen cezaevine girdin. Sen ve senin gibilerin sırtından Genel Müdür Muavini oldu Ali Işıklar. Ya yanından ayrılmayan Ahmet Ataman? Sana abi diyen, her isteğini yerine getiren Ahmet İsa? Seni unuttu değil mi? O ne yapıyor, biliyor musun? MHP Gençlik Kollarında ve Türkeş'in gözüne girmek üzere. Sense cezaevinde.

ALİ YURTASLAN

MHP Merkezindeki adam itiraf'a devam ediyor

18

Belimize silah taktılar sonra ortada bıraktılar...

MHP MERKEZİNDEKİ ADAM, Ali Yurtaslan, İTİRAF'ın bugünkü bölümünde, cezaevine düşüşünü ve oradaki MHP faaliyetlerini anlatıyor. Yurtaslan, Ankara Mamak Cezaevinde yatan MHP'li sanıklar arasında, MHP yöneticilerine ve eylemlerin elebaşılarına karşı büyük bir tepki olduğunu söylüyor. Yöneticilerle taban arasında ayrıcalık ve imtiyaz yüzünden büyük anlaşmazlıklar olduğunu belirten Ali Yurtaslan, birçok tutuklunun, kendilerinin kullanıldığından yakındığını ve "Elimize silahı verdiler, sonra hepimizi ortada bıraktılar" dediklerini naklediyor.

Tavan ve taban arasındaki ayrımın en somut göstergelerinden biri, cezaevine teşkilattan gelen paranın aslan payının elebaşıların elinde kalması: Yurtaslan gelen paranın eşit iki parçaya bölündüğünü parçalardan birinin az sayıda hücredeki elebaşıya, diğer parçanın ise çok sayıda sıradan komandoya dağıtıldığını anlatıyor. Yurtaslan'ın İTİRAF'ının bugünkü bölümü şöyle:

1979'DA MAMAK CEZAEVİNDE ÜLKÜCÜLERİN DURUMU

"MAMAK Askeri Cezaevinde bir koğuşlar, bir de hücreler vardır. Koğuşlarda devrimciler ve ülkücüler karışık olarak kalmaktaydı, o dönem. Ayrıca idarenin çok büyük bir baskısı vardı. En ufak bir şeyde idare tutukluları falakaya yatırıyordu. Çeşitli işkenceler yapılıyordu. Bu da genellikle sudan sebeplerden dolayı oluyordu. Hücrelerde ise böyle bir durum yoktu. Buralar rahattı. MHP'lilerin ileri gelenlerinden hemen hepsi hücrelerde kalmaktaydı. Koğuşlarda kalanlar ise devamlı kavga etmek zorunda kalıyorlardı. Koğuşta kalanların hepsi birbirinden korkmaktaydı. Sanıklar iç emniyet amiri veya yukardan gelen torpille hücreye konurdu.

"O dönemde hücrede kalan MHP'nin ileri gelenleri şunlardı: Muhsin Yazıcıoğlu, Mete Beşen ve arkadaşları, İbrahim Çiftçi, Burhan Kavuncu, Selahattin Arpacı, M. Yamtar Çelik, Nevzat Bor, İsa Armağan, Ertuğrul Alpaslan vb. Hücreden koğuşlara devamlı direktif gönderilirdi. Komünistleri yaşatmayın, ceza alacaklar çeksin vursunlar şeklinde. Dışardan gelen paralar genellikle bunlara veriliyordu. Bundan istedikleri kadarını kendilerine ayırıyor, kalan miktarını lütfedip koğuşlara gönderiyorlardı. ÜGD ayda 150 bin lira gönderiyordu. Koğuşlara dağılan para 70-80 bin lira kadardı, oysa koğuşlarda 400 kişi vardı. Geri kalan para da 25-30 kişi arasında paylaşılırdı.

"Ben, kaldığım koğuşta kavgalara mani oldum. Ben 10 Ağustos 1979'da A Blok 3. koğuşa girdim. 4. ve 5. koğuşlarda kavga olduğu halde bizim koğuşta kavga olmasını önledim. Bunun üzerine diğer koğuştaki ülkücüler bizim koğuştaki ülkücülerle bir hafta konuşmama boykotu yaptılar.

"Bu arada koğuşlarda değişiklik oldu ve ben A Blok 6. koğuşa gittim. Üç gün sonra çok büyük bir kavga oldu. Hapishanede sadece bizim koğuş kavgaya girmedi. Gelip burada komünist var mı diye soranlara da, faşist var mı diye soranlara da yok dedik. O gün diğer koğuşlarda demirden yapılmış ne varsa alındı. Sadece 6. koğuşun her şeyi yerinde kaldı. 6. koğuşta devrimcilerden Zakir Koçak kavgayı önlemeye çalıştı. Kavga başlayınca onunla konuştum ve kavgaya karışmadık. Kavga dört saat devam etti.

"Cezaevinde haftada bir arama yapılıyordu. Komutanlara ben "Komutanım sizin yerinize biz kendimiz arama yapalım. Ülkücüler devrimcilerin yerlerini, devrimciler de ülkücülerin yerlerini arasınlar. Çünkü biz birbirimizi her an gözlüyoruz" dedim. Öyle yapıldı ve bütün aletler meydana çıktı. Bunun şunun için yaptım: Cezaevinde alet demek hayatının tehlikede olması demektir.

"Yukarıda anlattığım büyük kavganın ertesinde koğuşlar ayrıldı. Bunun üzerine hücredekilerin hepsi koğuşlara gelmek için idareye dilekçe verdiler ve geldiler. Bu arada dışarda MHP ve ÜGD'nin yaptıklarına karşı tavır almalar başlamıştı. Tavır alanları Başkanlar dövmek istedi. Kendileri dayak yedi. Cezaevi Başkanı Selahattin Arpacı dayak yedi ve ertesi gün hücreye geri gitti. Bir başka koğuşta Burhan Kavuncu'yu dövmeye kalktılar. Sebebi koğuş çok kalabalıktı ve her ranzada iki kişi yatıyordu. Bu ise tek yatıyordu. Hepsi bu şekilde koğuşlarda ancak 15 gün kalabildiler ve hücrelere döndüler."

CEZAEVİNDE EĞİTİM

"TÜRKEŞ bir toplantıda şöyle dedi: "Ülkücü hareketin kadroları cezaevinde yetişecektir." Bunun üzerine cezaevlerinde eğitime çok önem verdik. Ayrıca judo, karate, bomba yapımı vs. öğretiliyordu. İçerden çıkan şahıs, devlete ve düzene karşı büyük bir kinle çıkıyordu. Afiş asmaktan içeri düşen şahıs bir militan olarak çıkıyordu.

"Mamak'ta yaşları ufak olanları propagandist olarak yetiştiriyorduk. Bir MHP milletvekili seçim meydanlarında nasıl konuşuyorsa, bunların da o şekilde konuşmalarını öğretiyorduk. Bu çalışmalara herkes katılmak zorundaydı. Bunun için büyük Dokuz Işık kitabından pasajlar alınırdı. Çocuklar sandalyenin üzerine çıkar ve "Aziz ve muhterem kardeşlerim" diye söze başlarlardı. Bu pasajı ezbere tekrarlardı. Slogan atar, alkışlar ve miting havası vermeye çalışırdık.

"Daha önce Ankara Cezaevinde bomba yapımı öğretiliyormuş. Burada polis öğrenir diye bomba dersi verilmedi. Devamlı seminer verilirdi. Konular: Dokuz Işık doktrini, herkes başından sonuna kadar anlatmak zorundaydı. Ayrıca milliyetçi hareketin fikirlerini anlatan kitaplar okunur ve anlatılırdı. Komünizm, komünizme karşı mücadele, Türkiye'de komünist hareketler, tarım kentleri, 6 sosyal dilim, Türkiye'nin sosyo-ekonomik yapısı, kurtuluş savaşı ve tarihi olayların değerlendirilmesi gibi.

Dış Türkler meselesi anlatılır, iktidara geldiğimizde neler yapacağımız da işlenirdi. Türkeş'in tek lider olacağı, ülkücü hareket olarak nizamı alemi kuracağımız söylenirdi. Kur'an-ı Kerim kursları da mecburdu. Ayrıca İslami bilgiler, namaz vs. öğretilirdi. Cezaevlerine taşmedrese denirdi."

CEZAEVİNDE HİZİP FAALİYETİ VE MHP'YE TEPKİLER

"CEZAEVİNE girince oradaki bürokrat kadro gibi kabuğuma çekilmedim. Ülkücü kadro ile aynı koğuşta, aynı yatakta yattım. Onlarla sohbetlerde bulundum. MHP hakkındaki görüşlerini almaya çalıştım. Onların güvenlerini kazanmayı amaçlıyordum. Herkes ne yiyip, ne içiyorsa, ben de öyle yapıyordum. Yöneticiler gibi dışardan gelen yiyecekleri yemek, en iyi sigaraları içmek yerine onlar gibi yaşamaya başladım. Cezaevlerindekiler ÜGD'den gelenlere pek güvenmiyorlardı. İlk önce bana da güvenmediler. Fakat kendilerinden bir farkım olmadığını görünce güvenmeye başladılar. Güvenmemelerinin sebebi, cezaevindekilerin ihmal edildiği, dışardakilerin bir koltuk kapıp içerdekileri hiç düşünmedikleri kanaatıydı. Bu işlerle başımı niye belaya sokacağım düşüncesi vardı. Mesela aynı dönemde yattığımız ÜGD Genel Başkan Yardımcısı Burhan Kavuncu'yu kimse sevmezdi. Aynı şekilde Ertuğrul Alpaslan'ı da kendilerini bu işlerin içine iten şahıs olmasına rağmen sevmezlerdi. Onlara nasıl ifade vermeleri gerektiğini anlatıyor, savunmalarını hazırlamalarına yardımcı oluyordum. Türkiye'deki toplumsal olaylarda kendilerinin alet olduğunu, esas suçluların kendilerini bu yola itenler olduğunu anlatıyordum. Tabii bunları üstü kapalı söylüyordum. Yoksa bir gece öldürülebilirdim.

"Böylece dışarıdan bildiğim, tanıdığım şahıslarla MHP ve ÜGD'ye karşı açıkça bir savaş başlattım. Kendimi direkt öne sürmüyordum. Bazı şahısları doldurarak öne çıkartıyordum. Bu arada bazı küçük çelişkilerden de yararlanıyordum. Mesela bazılarına ayrı muamele edildiği, çok para geldiği, bazılarına hiç gelmediği şeklinde konuşmalar yapıyordum. Yöneticilere karşı kin bağlamalarını sağlamaya çalışıyordum. Ben kafalarına bu meseleri takınca onlar bana gelip, "Bunlar niye böyle oluyor, bize anlat" diyorlardı. Benim anlattıklarımı da koğuşlarda bağıra bağıra konuşmaya tartışmaya başlıyorlardı.

"Bu çalışma sonucu epey güç topladık. Abidinpaşa'dan gelen ETKO sanıkları tamamiyle muhalefet etmeye başladılar. Bağıra bağıra, bellerine silah konduğunu, "Haydi aslanım" diye teşvik edildiklerini söylüyorlardı. Yedi TİP'linin öldürülmesi davasından yargılanan bazıları da aynı şekilde aldatıldıklarını, bazılarının cezaevinden çıkarıldıklarını, bazılarının ise hiç bir zaman çıkamayacaklarını, kendileriyle ilgilenilmediğini anlatıyorlardı. Bir şahıs satıldığından, asıl suçlunun çıkıp, suçu kendi üstüne yıktıklarından yakınıyordu. Diğer biri de suç ortaklarının AP'li olduğu için çıkarıldığını, suçun kendi üstünde kaldığını söylüyordu.

"Cezaevinin genel havası dışardan, teşkilattan gelen emirlere karşı tam bir itaatsizlik şeklindeydi. "MHP de kimmiş, ÜGD de kimmiş biz ne istersek ona karar veririz" diyorlardı. MHP'nin cezaevinde kurduğu teşkilatın yönetimini de dinleyen kalmamıştı. Herkes, "Sırtımızdaki kamburu atma zamanı geldi" diyordu. Hatta bazıları cezaevinden çıkar çıkmaz ilk işlerinin namlularını MHP'ye çevirmek olacağını dahi söylüyorlardı.

"Dışardaki yoneticiler bana devamlı haber yolluyorlardı. Ellerindeki bütün imkanlarla içerdekileri kurtarmaya çalıştıklarını, bunu arkadaşlara da söylememi istiyorlardı. Ben de bunu arkadaşlara alaylı bir şekilde "dışardakiler bizim için çalışıyorlarmış" diye aktarıyordum. Selahattin Arpacı'yı kimse dinlemiyordu. Otoritesi sarsılmıştı. Emirlerini dinlemeyen bir kaç kişiyi dövmeye kalktı, kendisi dayak yedi. Ertesi gün de hücreye gitmek için dilekçe verdi ve gitti. Orada kendi kabuğuna çekildi. Şimdi bu muhalefetin daha da çoğaldığını tahmin ediyorum. Bu şikayetler daha çok görüşlerde yakınlara anlatılıyordu. Mektuplarda ise bu meselelerden fazlaca bahsedilmiyordu."

Ecevit...

(Baştarafı 1. sayfada)

ne seriyor."

Ecevit gazetemizde bir süredir yayınlanan ÜGD Hukuk Masası Başkanı Ali Yurtaslan'ın itiraflarıyla ilgili olarak şöyle konuştu: "Bir gazete günlerdir ilginç açıklamalar yayınlıyor. Bu yayınlar sağ terörü bütün çıplaklığıyla gözler önüne seriyor ve sağ eylemcilerin ordu ve devlet içine nasıl sızdığını belge ve kanıt ve isimlerle ortaya çıkarıyor. Bu yayın üzerine hakimlerle ilgili olarak Yüksek Hakimler Kurulumuz soruşturma açmıştır. Silahlı kuvvetler de bu konuda üzerine düşen görevi yapmıştır. Ve açıklamalarla ilgili soruşturma açmıştır. Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı iki sağ eylemcinin Mamak Askeri Cezaevinden kaçırılmasıyla ilgili olarak yaptığı açıklamada bir örgütün varlığından söz etmiştir. Silahlı kuvvetlerin son açıklamaları da ihbar kabul edilerek soruşturma açacağını sanıyorum. Hükümet ise suskunluğunu sürdürmektedir. Yayında olaylara karıştığı belirlenen bir emniyet görevlisi hala görevde tutuluyor. Artık sağ eylemcilerin suçları sıkıyönetim mahkemelerinde alınan kararlar ve basında yapılan yayınla kanıtlanmıştır. Demirel sağ eylemcilerin suç ortağıdır. Sağ eylemcilerin yaptıkları soldaki terörcü güçlerin de eylemlerini kışkırtmaktadır.

"Biz parti olarak belgeli ve isimlere dayanan yayın hakkında gerekli başvurularda bulunacağız."

Ecevit bir soru üzerine "Hukuk Büromuz ve Basın Büromuz açıklamaları dikkatle izlemektedir, yayın bitince yasal girişimlerde bulunacağız." dedi.

Ecevit bir başka soru üzerine "Bu hükümetle ne erken seçime ne de zamanında seçime gidilebilir." dedi.

Çağlayangil'in yeni çağrısı konusunda sorulan soruya da Ecevit, şöyle dedi: "Henüz bir davet almadık, böyle bir toplantı çağrısında bulunulursa gündemin tek maddesi olmalıdır. O da Cumhurbaşkanlığı seçimi. Cumhurbaşkanının seçilemediği bir ülkede başka sorunların çözümünü nasıl tartışacağız. Yeni bir çağrı alırsak gündemi gözden geçirip ona göre karar vereceğiz."

KAYIP — Maden Mühendisliğinden aldığım çıkış belgemi kaybettim hükümsüzdür.

Behzat ALTINDAĞ

Endonezya...

(Baştarafı 3. Sayfada)

Öte yandan ABD Dışişleri Bakanlığı dün sabah yayınladığı bir bildiride Vietnam'ın Tayland'a karşı giriştiği saldırıları acil olarak durdurması için çağrıda bulundu

Dışişleri Bakanlığının açıklamasında, istihbarat raporlarının, Vietnam'ın, Tayland-Kamboçya sınırındaki eylemlerini arttırdığını gösterdiği belirtildi.

Bu arada Tayland tarafından yapılan açıklamada ise, Vietnam'ın, 1978 yılında Kamboçya'yı işgalinden bu yana, Tayland sınırını en az 200 kez ihlal ettiği belirtildi.

AP'liler...

(Baştarafı 3. Sayfada)

ları görülüyor. MHP'lilerin saflaşmayı hızlandırmak için denetim altında tutulan mahallelerde oturan ilerici ailelerin evlerini kurşunladıkları ve patlayıcı madde attıkları belirtiliyor. Bazı maceracıların da bu bölünmeyi körükledikleri ifade ediliyor.

KAYIP— Nüfus cüzdanımı Ankara'da kaybettim. Hükümsüzdür.

Şahin TOGAY

Salgın...

(Baştarafı 3. Sayfada)

meskun yerlerin hemen yanında yükselen çöp dağları ve bu çöpleri değerlendirmeye (!) çalışan çevre sakinleri, salgın hastalık tehlikesinin canlı örnekleri olarak önümüzde duruyor.

Öte yandan, hiç bir çağdaş önlem alınmaksızın dökülen çöplerden sızan sular içme suyu kuyularına karışarak tehlikenin boyutlarını artırmakta.

Görüştüğümüz çevre belediye yetkilileri, halk sağlığı açısından en büyük olumsuz etkenin alt yapı eksikliği olduğunu, ancak devlet yardımı olmaksızın belediyelerin parasal gücü ile bu hizmetlerin yerine getirilmesinin olanaksız olduğunu dile getiriyorlar.

Haziran ayı içinde İstanbul Atışalan köyünde ortaya çıkan ve iki yüz yurttaşın hastalanmasına yol açan tifo salgını, tehlikenin bi yüklüğünü gözler önüne serdi. Ancak, yetkililerin gerekli önlemleri almaması, aynı tehlikenin bugün daha büyük boyutlarda İstanbul halkını tehdit etmesine yol açıyor.

KAYIP— Nüfus hüviyet cüzdanımı kaybettim. Hükümsüzdür.

Cemal KARSAVRAN

---

itiraf
Davadan dönen ülkücü Ömer Tanlak anlatıyor...

AYDINLIK YAYINLARI
60 TL
Genel Dağıtım: TUR—DA
Hamam Sokak, No: 4. Cağaloğlu
İstanbul Tel: 27 25 22

halkbilim

Folklor uzmanı ÖZCAN SEYHAN:

"Halkının geleneklerinden kopmuş bir ulusal kültür düşünülemez"

SORULARIMIZ

1 — Folklor nedir? Halkbilim, halkiyat, halkbilgisi terimlerinden hangisi folkloru karşılar?
2 — Folklorun kapsamına neler girer?
3 — Ulusal kültür açısından folklorun önemi nedir?
4 — Folklor başlıbaşına bir bilim dalı mıdır?
5 — Diğer bilimlerle ilgili nedir?
6 — Folklor yaşayan bir bilim dalı mıdır?
7 — Gelecek için folklordan nasıl yararlanabiliriz?

Özcan Seyhan'ın kişiliği

1929 yılında Silifke'de doğan Özcan Seyhan Anadolunun birçok yerinde müzik öğretmenliği yapmıştır. Şimdi emekli olan Seyhan'ın, Silifke folkloru üzerine çok geniş araştırmaları vardır. Hatta basıma hazır kitapları da bulunmakta, ancak bunları maddi olanaksızlıklar nedeniyle bastıramamaktadır. 1981 yılında toplanacak olan 2. Dünya Folklor Kongresine sunmak üzere hazırladığı bir de folklor araştırması vardır. Halen bunun üzerine çalışmalarını genişletmektedir. Özcan Seyhan'ın basıma hazır olup maddi olanaksızlıklar nedeniyle bastıramadığı kitaplar şunlardır:

1-5 cilt Silifke ve yöresi folkloru. 1 bölümü hazır, diğer bölümleri üzerinde çalışılmaktadır. 2 – Silifke ve yöresinde öztürkçe sözcük ve deyimler. Dört bin maddeye yakın bir çalışmadır. 3— Silifke ve yöresi Türkmen aşiretleri hakkında kısa bilgiler. 4— "Anadoluda Halk Kahramanları" hazırlanmaktadır.

Nevzat Üçyıldız

1) Bu sözcük dilimize İngilizce'den gelmiştir. İki kelimeden oluşmaktadır. Folk, halk; lor (e)' da bilgi, inceleme anlamındadır. Kısaca folklor halka özgü kültürü incelemeyi konu edinen bilgi demektir. Folklor, uygar ülkelerde halk çevrelerinin geleneksel kültür bilimidir. Bizde bu sözcüğü halkbilimi adı altında kullanmak doğrudur. Çünkü folklor denilince yurdumuzda halk oyunları anlaşıldığından, halk bilimi demek bu bilimin adına açıklık kazandırmış olur.

2) Folklorun kapsamına girecek maddeleri folklorun kadrosu olarak önce belirlemek gerekir. Her ülkenin folklorik ürünlerini içine alan kadrolar oluşturulmuştur. Bizdeki kadroda şöyle olabilir: 1/EDEBİYAT FOLKLORU:

1) SÖZ BİÇİMİ ÜRÜNLER:

a— Ulu sözler,
b— Öğütler,
c— Öykümsü sözler,
d— İbret verici sözler,
e— Hayır dualar,
f— İlençler,
g— Sevmeler,
ı— Öğmeler,
i— Kahırlamalar
j— Nemegerek demeler,
k— Azarlamalar,
l— Kınama ve yermeler

2) MANZUM BİÇİMİ ÜRÜNLER:

a— Tekerlemeler,
b— Bilmeceler,
c— Maniler,
d— Ninniler,
e— Ağıtlar,
f— Türküler,
g— Destanlar.

3) METİN BİÇİMİ ÜRÜNLER:

a— Şakalar,
b— Fıkralar,
c— Efsaneler,
d— Masallar,
e— Öyküler.

* * *

2— Türk Halk Müziği ve Türk Halk Oyunları.
3— Halk Temaşası
4— Halk Hekimliği ve Veterinerliği
5— Halk Takvimi ve Astronomisi
6— Halk Hukuku
7— Halk İnanışları
8— Hayat Safhaları
9— Halk Sanat ve Zanaatları
10— Halk Mimarisi
11— Halk Giyim Kuşamı
12— Mutfak ve Yemek
13— Halk Ekonomisi

3— Folklor, bağlı bulunduğu toplumun öz çekirdeğidir. Toplumun kültür değerlerinin ilkel yapısıyla toplayıp müzelik etmek değil, aksine ilgili bulunduğu alanlarda, değerlendirme yoluyla toplumun gelişip güçlenmesini sağlamaktadır. Demek oluyor ki, bir ulusun varlığına özgü nitelikleri belirleyen ana çizgiler folklor olmaktadır. Dolayısıyla folklor, bir ülkenin bir toplumun geleceğine aydınlık getiren bir ana yol önemini taşımaktadır.

Geri kalmış ülkeler atılım ve devrimler yapabilmek için önce kendi kültürlerini geliştirmek zorundadırlar. Kendine özgü yücelmiş kültür hazinesi olan ülkeler temelli bir girişim gösteremezler. Kültürde gelişmeyi sağlarken kendi öz kültür verilerimizin üzerinde yükselmek zorunluluğu vardır. Çünkü bu sağlamdır, yıkılmaz. Bundan gereği biçimde yararlanılmazsa yaratılmak istenen ulusal kültürün temelleri havada kalır. Zaten kendi halkının geleneklerinden kopmuş bir ulusal kültür düşünülemez.

4— Folklor başlı başına bir bilim dalıdır. Folklor birçok bilimlere girer, çıkar, asla o bilimlerin tutsağı değildir. Folklor, coğrafya, tarih, kimya, anatomi, vb. gibi uluslararası, bilinen bir bilim dalı olarak yerini almış bulunmaktadır. Folklor, hem kişisel, hem toplumsal psikolojiye değinen sosyal bir kurumdur. Hem eskiyi, hem yeniyi, hem de yaşayanı inceleyen, onlardan sonuçlar çıkaran birleştirici bir bilimdir. Bundan başka genel kadrosu içinde ekonomi, hukuk, sosyoloji, estetik, edebiyat, dil, sanat tarihi, genel tarih, mitoloji, müzikoloji, teknoloji ve arkeolojiyle de yakın ya da uzaktan ilişkisi vardır.

6— Evet yaşayan bir bilim dalıdır. Çünkü folklor yalnız eskiyi değil, yeniyi, yaşayanı da inceler. Eski bir eşyayı toplamak güzel bir şeydir. Ancak bugün yaşayan insanlar tarafından o eşyanın nasıl kullanıldığını, ne şekil almış olduğunu, kısaca bugünkü durumunu da incelemek gerekir. Düşünmeli ki geçmişin geleceği olduğu gibi geleceğin de geçmişi olacaktır. Yakın bir gelecekte bugün, yakın ya da uzak bir geçmiş olacaktır. Folklor yaşayan olayları inceler. Bunu da en iyi şekilde biyoloji biliminin yöntemiyle değerlendirebiliriz.

7— Sanırım bu sorunun yanıtı da ikinci sorunun yanıtına özdeştir.

BİR ALEVİ-BEKTAŞİ ŞİİRİ

Edirne minaresi

Kaygusuz Abdal

Cümle kaplumbağalar
Kanatlanmış uçmağa
Kertenkele derilmiş
Kırım Suyun geçmeğe

Bir pire bir mut tuzu (1)
Yüklenip gider yola
Gah at olur yorgalar (2)
Gah kuş olur uçmağa

Bir karınca devenin
Tepmiş oyluğun ezmiş
Bir budunu götürmüş
Biryan edip yemeğe (3)

Kelebek ok yay almış
Şikara çıkmış dağa (4)
Geyikleri ürkütmüş
Dönüp ister kaçmağa

İbicik buğday ekmiş (5)
Manisa Ovasına
Sivrisinek derilmiş
Irgat olup biçmeğe

Ergene'nin köprüsü (6)
Kurumuş susuzluktan
Edirne minaresi
Eğilmiş su içmeğe

Balıkçıl köprü yapmış
Isıranca Suyuna
Yüklü yüklü ördekler
Gelmiş andan geçmeğe

Domuz düğün eylemiş
Kızcağızın evere
Maymunmakas getirmiş
Kaftan gömlek biçmeğe

Deve hamama girmiş
Dana tellaklık eder (7)
Susığırı soyunmuş (8)
Nöbet bekler yunmağa (9)

Leylek koduk doğurmuş (10)
Ovada zurna çalar
Balık kavağa çıkmış
Zift turşusun kurmağa (11)

Allahımın dağında
Üç bin balık kışlamış
Susuzluktan bunalmış
Kağnı ister geçmeğe

Bir sinek bir devenin
Çekmiş budun koparmış
Salınıban seğirdir (12)
Bir yar ister koçmağa (13)

Bir aksacık karınca (14)
Kırk batman tuz yüklemiş (15)
Gah yorgalar, gah seker
Şehre gider satmağa

Kaygusuz'un sözleri
Bunca yalan söyledin
Hindistan'ın kozları (16)
Girermisin uçmağa (17)

(1) Mut: Eski bir ölçü.
(2) Yorgalamak: Atın rahvan yürüyüşü.
(3) Biryan: Kebap.
(4) Şikar: Av.
(5) İbicik: Hindicik, İbi: Hindi.
(6) Ergene: Trakya'da bir ırmak
(7) Tellak: Yıkayıcı.
(8) Susığırı: Manda.
(9) Yunmak: Yıkanmak.
(10) Koduk: Sıpa.
(11) Zift: Katran.
(12) Salınıban: Salınarak.
(13) Koçmak: Sarılmak, kucaklamak.
(14) Aksacık: Topal.
(15) Batman: Eski bir ölçü.
(16) Koz: Ceviz.
(17) Uçmak: Cennet.

NİNNİLER(1)

Hemen hepimizin belleklerinde, kulaklarında yer etmiş ninnilerimiz vardır. Analarımızın, ninelerimizin bizleri uyuturken söyledikleri "uyusunda büyüsün nenni"leri nasıl unutabiliriz ki...

Halkbilimin, anonim halk edebiyatı ünitesinde incelediği bu kültürel yaratımlarımızdan örnekler sunuyoruz sizlere:

Samsun yöresinden

Nenni dedim nenni gelsin
Gurbetlerden emmin gelsin
Yavrum senin uykun gelsin
Nenni yavrum nenni

Çiftlik dolu malın olsun
Baban sana köle dursun
Benim yavrum uyusun
Nenni yavrum nenni

Kayseri yöresinden

Dandini dandini daykuşu
Arpa yemez baykuşu
Babası topçu başı
Anası hatun kişi

Hanesine vardım hanesi kalaba
Kimi Şam'a gider kimi Halep'e
Hem Avşar benim yavrum, hem talebe

Nenni yavrum nenni
Nenni nenni nennileri
Hanı bunun emmileri
Gurbetteymiş dayıları
Nenni bebeğim nenni

Nenni nenni nesine
Araba atlar gemisine
Benden selam söylen
Ağ bebeyin dayısına
Nenni bebeğim nenni

Burdur yöresinden

Evlerinin önü guyu
Guyudan alırlar suyu
Benim yavrumun kibar huyu
Nenni yavrum nenni

Evlerinden çaylar geçer
Allı mavili çiçek açar
Pek acıkmış kuzum isi geçer
Nenni yavrum nenni

Kilis yöresinden

Hopusunda hopusunda
Döyme döyerler sokusunda
Böyle güzel var mıymış
Hacıların kapısında
Nenni....Nenni...

Hudandır hudandır
Yavrum büyük soydandır
Anası elek yapar
Babası kalbur satar
Nenni...Nenni...

(Sonu Gelecek Hafta)

"Nuri Bey" türküsü

Kenan Kocatürk

Çok sevilen Nuri Bey çiftlik sahibidir. Gözlerini para hırsı bürüyen kardeşleri tarafından öldürülür. Aşağıdaki türkü bu olay üzerine yazılır.

(2)Çiftliğimin lambaları parlıyor
Doktor gelmiş yareleri baylıyor.
(*)
(2)Nişanlısı başucunda aylıyor.
(**)
Pek yazık oldu Hacı Nuri Beye
Çare bulan olmadı bu yareye
(Nakarat)
(2)Tabutumu çam ağacından
oysunlar.
Oysunlar da Nuri Beyi koysunlar
(2)Üstüne çevresini sarsınlar
(***) (Nakarat)
(2)Mezarımı yol boyuna
kazsınlar
Etrafına lale sünbül dizsinler
(2)Gelen geçen bir genç ölmüş
desinler. (Nakarat)

(*): (bağlıyor) un yöre şivesiyle söyleniş şekli.
(**): (ağlıyor)un yöre şivesiyle söyleniş şekli.
(***): Çevre: Trakya yöresinde mermer-şahin (şile bezine benzer bir bez) denilen bezden başörtü gibi yapılıp kenarlarına çeşitli renklerde donatılmış oya işlemeli kadınların başlarına bağladıkları bir başörtü çeşidi. Tülbent de denilir.

Türküde ise nişanlısının çevresinden söz ediliyor.

Halk ozanlarımız

Aşık Türkmeni

İsmail Aydoğmuş

Türkmenler göç eyler aş için, iş için. Sivas'ta rastladımAşık Türkmeni'ye. İş için göç etmişti Çetinkaya'dan. Çaldı, söyledi. Aşk üstüne, gurbet üstüne, birlik üstüne.

Kendine özgü çalışıyla sanki saz dillenir konuşur. İnsanın içinde bir rüzgar eser, Aşık Türkmeni söylediğinde.

İş için göçer ama kopmaz Türkmeni Çetinkaya'dan. Kendisi Sivas'ta olsa da, gönlü, baba ocağı, ana kucağı Çetinkaya'dadır. Ve şöyle dile getirir Çetinkaya'yı:

"Hayalların gülizarı
Benim gülüm Çetinkaya
Aldı vermedi o yari
Benim canım Çetinkaya

* * *

Aşıkları boldur onun
Çamur çaylak senin yolun
Karammetten geçer selin
Benim gülüm Çetinkaya

* * *

Sürü yayar garip çoban
Bana gelsin senin kadan
Toprağında çürür babam
Seni zalim Çetinkaya

* * *

Özledim Kavakçevliği
İnce ederler höllüğü (1)
Türkmenin eder kulluğu
Gurbet ele Çetinkaya"

(1) Kundaktaki çocukların altına konan bir cins toprak.

Nasıl unutur Çetinkaya'yı Türkmeni, tozlu yollarında koşmuş, kömür toplamış, oyun oynamış, 12 yaşında babasını vermiştir Çetinkaya'ya.

Sazın ne olduğunu bilmeden genç yaşta bir kız "Bana saz çal" der. Küçük yaşta aldığı sazla başlar çalıp söylemeye Türkmeni. Altı yetim, bir de anası geçim sıkıntısı üzerine düşmüştür. İstanbul'a gider. Gurbetten döner. Türkmeni memleketine geldiğinde sevdiği kızı bulamaz. Askere gider. Askerde bir mektup gelir sevdiği kızdan. "Gardaş" diye yazar sevdiği kız.

Bu yaralar Türkmeni'yi ve şöyle seslenir:

"Düzenin attığı gurbet elinden
O zalim yar gardaş dedi neyleyim
Bir söz ile talan etti bağımı
O zalim yar gardaş dedi neyleyim

* * *

Bre zalim merhametin yok mudur?
Sevip sevip gardaş demen ok mudur?
Söyleyecek başka sözün yok mudur?
O zalim yar gardaş dedi neyleyim?
Neydi bu sözün taş mı demir mi?
Arif olmayanlar haldan bilir mi?
Sevip sevip sonra gardaş denir mi?
O zalim yar gardaş dedi neyleyim?

* * *

Dillerde de Türkmeniyem dillerde
Gitti kalmaz gözüm yollarda
Mektup ile bana gurbet ellerde
O zalim yar gardaş dedi neyleyim?"

Askerde cezaevine nöbetçi dikerle r ozanımızı. İçi burkulur baktıkça daracık pencereden içerdeki insanlara. Gencecik gelinleri, gençleri içeri atmalarına dayanam. Bir türkü yakar. Bunu duyar ve işkenceye ya tırırlar ozanımızı. Türküsünden dolayı bir gi in işkence görür. Ağzından kan gelene dek. Ö gürlük ateşini susturabilir mi zalimler? Ve devam eder Türkmeni:

"Kör olaydı gözüm görmez ola ydım
Edirneden mapus hanımlar be ler
Nice koç yiğidi harap eylemiş
Edirneden mapus hanımlar be yler

* * *

Zindanda bir ses iniler biri
İnsanlar ölüyor hep diri diri
Dabanı tavanı nemlidir yeri
Edirneden mapus hanımlar bey ler

* * *

Ağarmış saçları hep beyaz olmuş
Ağlamış gözleri kan ile dolmuş
Karar hakim beyin gönlüne kalmış
Edirneden mapus hanımla beyler

* * *

Kaynadırlar kara kara kazanı
İstemezler gerçek gerçek ya zanı
Kollarında zincir halkın oza nı
Edirneden mapus hanımlar beyler"

Devam eder Türkmeni: "Ozanlar halkın rehberidir. Yeter ki halkla birleşsin, gerisi kolaydır. Onlara ezildiğini sö mürüldüğünü, birleşmek gerektiğini anlatmak, ozanın teline ve sözüne bağlıdır. Bunu görebilen bütün ozanlar birleşmelidir. Tüm ozanlara çağrım olsun bu: Birleşelim! Halka da birleşince tüm kötülüklerin yok olacağını anlatalım. Görevimiz bu bizim" diyen Türkmeni sözlerini şöyle tamamladı:

"Kimlermiş bizi böle n
Sömürüp canımızı al an
Sazını al sen de daya n
Hey de gardaşım he y de"

22.5.1980 (3)

GÜNLER
MUZAFFER BUYRUKCU

"Kitlelerin ağırlığını koymasıyla kavga önlenir barış gelir" dedi Ali.

"İyi değilim."

İlgilendi. "Ne oldu, hasta mısın?"

"Bedenim değil, ruhum hasta."

"Bir doktora..."

"Ruhumu iyileştirecek doktor barıştır" dedim, "O ise çıkıp gitti memleketimizden."

"Ne zaman döneceği de belli değildir" dedi Muammer Uygur.

"Hemen dönebilir ama dönmesi bazı güçleri rahatsız ediyor. Çünkü dönerse öldürmelerle, korkutmalarla ve iradesiz, direnmeyen, her şeye boyun eğen bir -sürü- oluşturmak istekleriyle amaçlanan durum gerçekleşemez. Barış, savaşın yaşamasına izin vermez" dedim.

"Barış, savaştan sonra doğar" dedi Ali.

"Ama barışın bozulması da savaş ortamını yaratır" dedi Muammer Uygur.

"Bizdeki gibi" dedim. "Yalnız barış niye bozuldu? Bunu düşünmeliyiz."

"Çıkarlar çatıştı, çıkarlar çatışınca düzen sarsıldı" dedi Muammer Uygur.

"Peki, niye çatıştı çıkarlar? Bir azınlığın tekelindeydi gereksinim duyulan maddi ve manevi değerler. Azınlık, bu gereksinim duyulan değerlerle tepeden tırnağa donatılmıştı, keyfi yerindeydi, parasıyla puluyla, konumuyla, kendinden yana yasalarla saltanatını sürdürüyordu. Gereksinim duyulanları alın terini dökerek, emeklerini harcayarak üretenler, her şeyden yoksun kitleler, -biz de isteriz- deyince kıyamet koptu. Azınlık, bütün güçleriyle harekete geçti."

"Bunlar doğru da başka işler var işin içinde" dedi Muammer Uygur.

"Her iş, kendisinden önceki işin uzantısıdır, bağımsız değildir" dedim.

"Bir taraf kazanmak zorundadır barışın sağlanması için" dedi Muammer Uygur.

"Ama o zaman da barış kazananlara ait olacaktır. Yenilenler ise yenilgiye uğrayanlara öteden beri uygulanan işlemlere tabi tutulacaktır. Yani, horlanacak, küçümsenecek, onurları ayaklar altında çiğnenecektir ve kazananlara köle gibi hizmet edeceklerdir" dedim.

"Yenilenlerin yazgısı bu" dedi Muammer Uygur.

"Kitlelerin ağırlığını ortaya koymasıyla kavga önlenir, barış gelir. Böylece kazanan kaybeden gibi bir sorun çıkmaz" dedi Ali.

"Ben önlenmesinden yanayım" dedim.

"Ben de" dedi Muammer Uygur, "Bu yaz ne yapıyorsun?"

"Bilmiyorum" dedim.

"Gel Bodrum'a götüreyim seni. Gümüşlü köyde bir evim var."

"Teşekkür ederim, sağol!"

"Bir ay dinlenirsin... Mutfak, buzdolabı, odalar, her şey."

"Ev kendine göre Muammerciğim, biz de koşarsak sıkılırsın."

"Senden sıkılmam ben. Dost dosttan rahatsız olmaz."

"Tam tersi, asıl dost dostu rahatsız eder. Rahatsızlıkların çoğu yakın ilişkilerde meydana gelen sürtüşmelerden kaynaklanır" dedim.

"Canım bir odada siz, bir odada biz..." dedi Muammer Uygur.

"Neyse, hele yaz gelsin de..."

Çiçekçiye telefon ediyorlardı. Ali, Abdullah Nefes'i çağırdı. Abdullah Nefes soluk soluğa ahizeye sarıldı, söylenenleri not etti, kapattı, "Bir nikah sepeti istiyorlar" dedi, gitti.

"Tüyüyorum" dedim, ellerini sıktım. Saat tam 12.30'du. Barışla ilgili söyleşilerimizi düşündüm. Milletler yeryüzünde kendi bünyelerini oluşturan küçük toplulukların aralarındaki ayrılıkları, dalaşmaları yok etmeye, sık dokulu bir düzenin temellerini atmaya çalışıyorlardı. Çünkü bir topluluğun öteki toplulukla bir davası, bir anlaşmazlığı vardı, birtakım nedenlerden ötürü kavgalıydı, zarar görmüştü o topluluktan, ya da zarar vermişti. Hasımdılar, düşmandılar. Yayın organlarının açıkladığı ve açıklamadığı birçok olayın üreticisiydiler. Herkes birbirinin kuyusunu kazıyordu onda olanın öbüründe olmaması yüzünden. Kıskançlıklar, beceriksizlikler, kışkırtmalar yüzünden. Çözümlenemiyen, çözümlenmek istenen davalar dağ gibi yığılmıştı. Her gün binlerce insanın eşiklerini aşındırdıkları karakolları, mahkemeleri şöyle bir dolaşmak, dosyalara göz atmak yeterdi. Öyleyse genel anlamda barış yoktu. İlişkilerini dengede tutan küçük toplulukların her an kavgayla sürgüne gönderilecek bir öğesiydi. Asıl önemlisi, bu birimlerdeki barışı yaygınlaştırmak, güçlendirmekti. Eğer yaygınlaştırılır ve güçlendirilirse o zaman toplumsal barış bir anlam kazanırdı. Tabandan tavana gitmek, tabandaki aksaklıkları gidermek gerekiyordu ki tavanın tuzaklarına, oyunlarına düşülmesin. Ama bu durum da gene tavandaki, insana değer veren, insanı her şeyden üstün tutan bilinçli bir kadronun işiydi.

Körfez'in önündeki ağaca yaslandım, caddeye diktim gözlerimi. İşte Özdemir İnce geliyordu. Gülümsedi, gülümsedim.

"Nasan be ağa?" dedim.

"Eylık be kardaşım" dedi Özdemir İnce. "Çok bekledin mi?"

"Sürtüp durdum şurda burda."

"Girelim mi?"

"Haydi!"

Girdik Körfez'e. Uzun bir masada oturan Haluk Tuncalı'yı selamladık, kadim tahta basamakları sarsa sarsa yukarıya tırmandık, duvar dibindeki bir yere iliştik. Ufak bir yeni rakı, tulum peyniri, salata, şaşlık söyledik. Ayçiçeği gibi yuvarlaklaşan yüzüne baktım. "Şişmanladın mı sen?"

"Gavur memleketlerinde yedirdiler, içirdiler, aldı k kiloları."

"Sa kal bı raksana. Yakışıyor."

"Sa kal d a bırakacam, perhize de girecem, atacam fazlalıkları."

"İyi. Eee, Evropa'dan hoş geldin."

"Hoş bu lduk Muzo..."

"Yorgun gibisin."

"Gibisin değil, yorgunum. Ordan oraya gezip durdum. Gece yarılarına kadar süren toplantılar, uykusuzluklar..."

Özdemir İnce, Stuttgart, Heidelberg, Nice, Cannes ve Paris'e gitmişti. Birden Yüksel Pazarkaya adı takıldı aklıma. "Yüksel Pazarkaya'yı gördün mü?"

"Gördüm" dedi, bir sigara yaktı. "İlkin sana Stuttgart'ı çizeyim kalın çizgilerle. Kent, bağlar, bahçeler içinde, yemyeşil. Temiz, pırıl pırıl. İnsan orasının bir sanayi kenti olduğuna inanamaz. Huzuru elle tutuyorsun. Yalnız Türkler, özellikle aydınlar ürkek, insani ilişkileri eksik, zor komplek sli, sinirli, olumsuz ve mağrur. Türkiye' nin küçük bir modeli."

Sözünü kestim Özdemir İnce'nin. "İşçilerin durumları nasıl?"

Yarasına dokunmuşum gibi yüzü sarardı. "İşçiler, iddia edilenin aksine köksüz, boşlukta. Mide, ulusal duygu diye bir şey bırakmıyor. İlkel insanda ulusal duygu yok. Ulusal duygu gelişmiş kişinin niteliği. Bilmem ne ilinin bilmem ne köyünden hiç bir konuda tutarlı bir fikri, bir düşüncesi bulunmayan vatandaş kaçak olarak Almanya'ya geliyor, -politik iltica hakkı- istiyor ve ülkemizi karalayıp yerin dibine batırıyor. Kimse beni bunların yurtseverliğine inandıramaz. Çoklarının proletarya umurunda değil, aç kalmamak, burjuvaların nimetlerinden yararlanmak, burjuvalaşmak için her şeyi yapmaya hazır. Almanya'da çalışan yabancılaşmış yabancı işçi prototipini sevmiyorum. Dış ülkelerdeki Türk aydınları ulusal kalabiliyor. Örnek Yüksel Pazarkaya ve ailesi. Yüksel Pazarkaya sanki Türkiye'de yaşıyor, bozulmamış, köklerinden kopmanın tuzağına düşmemiş. Karısı da öyle. Elinden dikiş dahil her şey gelen aydın bir (gelin.) Üç çocukları var. Üçü de Türkçeyi eksiksiz, kurallarına uygun konuşuyor, Almancada da kompozisyon birincileri. Teniste de, jimnastikte de birinciler... Bazılarının yazdıkları gibi ulusallığın kurufasülye, pilav yemekle ilgisi yoktur. İşçilerin çocukları 'Türkçe bilmiyor Muzo..."

"Deme! Korkunç bir şey! Hani gelenek, görenek, vatan millet?"

(DEVAM EDECEK)

Aydınlık
Kurucusu ŞEFİK HÜSNÜ
Kuruluş yılı 1921
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

ÖMER TANLAK'LA HOLLANDA'DA BİR GÜN

3

Yıldırım DAĞYELİ

MHP cehenneminden kurtulup yeniden dünyaya gelmiş gibiyim

AVLUDA Tanlak'ı bekliyorum. Ben de Aydınlık için bir röportaj yapacağım. Fakat Hollandalı gazeteciler hâlâ Tanlak'ı bırakmıyorlar.

Avluda arkadaşlarla geziniyoruz. Gülerek Ömer Tanlak yanımıza geliyor. Tanıştırılıyoruz.

Neşeli bir delikanlı. Belki de beş yılın yükünü atıp hayata yeniden başlamanın sevincini yaşıyor.

— Ömer, merhaba! diyorum. Belli ki, basın toplantısında yorulmuş. Gülerek sıcak bir şekilde elini uzatıyor.

— Merhaba!
— Avrupa'ya hoşgeldin!
— Hoş bulduk! diyor samimi bir ses.

— İtiraflarından okuduğumuza göre MHP senin hakkında idam kararı vermişti. Bunu senin yüzüne bile söylemişlerdi. Yaptığın itirafla hayatın daha da tehlikeye girdi. Bu itirafı yaptığın basın toplantısından buraya gelene kadar ne yaptın, neredeydin?

— Türkiye'de bir süre arkadaşlarımın yanında kaldım. Türkiye'de artık can güvenliğimin kalmadığını gördüm. Hergün'ün yayınları buna örnektir. Sonra yurt dışına çıktım.

— Ne yapacaksın burada?

— Şimdi Avrupa'da geziyorum. Bir süre daha gezeceğim. Şu an bir iş arıyorum ve yarım bıraktığım tahsilime devam etmek istiyorum. Bunun imkanlarını arıyorum. Ve gerçekleştireceğimi sanıyorum.

Sözünü bitirir bitirmez elimdeki en son tarihli Aydınlık gazetesine sarılıyor. Bir önüne, bir arkasına hızla göz gezdiriyor. Yurttaki anarşi olaylarını bir çırpıda okuyor. Arka sayfadaki Fatsa olaylarına takılıyor.

— Bugünkü basın toplantısından neler bekliyorsun? Niçin ilk basın toplantısını Hollanda'da yaptın?

— Oldukça iyi geçti basın toplantısı. Sorular, MHP'yi tanıtmak, MHP'nin bilinmeyen yüzünü tanıtmak isteyen sorulardı. Bana pek zor gelmedi.

— Çünkü olaylar senin yaşadığın olaylardı...

— Evet... İlk basın toplantımı burada yaptım. Çünkü Avrupa basını, özellikle Hollanda ve Almanya basını MHP konusunda tutarlı bir şekilde mücadele veriyor. Ayrıca Almanya ve Hollanda'da da MHP faal.

Kanalların kıyısında bir gezinti

AVLUNUN kapısından geçtik. Den Haag'ın sayısız kanallarından birisinin kıyısına oturmaya gidiyoruz. Tatile çıkmış Hollanda'nın sokakları oldukça boş.

— Avruba basını karşısında ilk kez hakkında pek çok şey duyduğu bir bozkurt gördü. Böyle bir topluluğun karşısında eski bir ülkücü olarak sen ne hissettin?

— Çok şaşırdım tabii. Bütün salondaki gazeteciler, bütün basın mensupları bana bakıyorlardı. Dik dik... (Gülüyor burada Tanlak, kendine özgü gülüşüyle!) Biraz da heyecana geldik. İlk zamanlar tutuktuk. Ancak zamanla kuşkular dağıldı. Sorular ve yanıtlar daha sağlam olmaya başladı.

— Sorular MHP'nin rolü ve parmağı konusunda yoğunlaşıyordu. Nasıl yorumluyorsun?

— Çok normaldi bu sorular. Avrupa, gözünü Türkiye'ye çevirmiş ve anarşik olaylar konusunda bir değerlendirme yapmak istiyor. Bu kadar insanın öldürülmesinin, yaralanmasının, dinamitlemenin, bombalamanın maddi temelini de öğrenmek istiyorlardı. O ihtiyacı duyarak bu soruları sordular. Öyle tahmin ediyorum. Türkiye'deki olaylar Türkiye'de kalmıyor tabii. MHP'liler Avrupa'da da yaralama, saldırılarına devam ediyor. Son günlerde bunların artması ve özellikle de esrar, eroin, silah kaçakçılığında MHP'lilerin isimlerine rastlanması, Avrupa basınının ilgisini bu tarafa çekiyor. Ve olaylarda MHP'nin rolünü sormaları çok normaldi. Üstelik eski Ülkü Ocakları Genel Başkanı Ali Batman'ın şimdi de Avrupa'daki MHP örgütünün İkinci Başkanı olması, MHP Şişli eski yöneticilerinden ve birçok MHP'li katilin hamisi Serdar Çelebi'nin buradaki MHP örgütünün başında olması, Avrupa kamuoyunu endişelendiriyor. Tabii Avrupa basını da bozkurtlarla MHP yöneticileri arasındaki gizli ilişkiyi öğrenmek istiyorlar.

Kapalı Çarşıda

KANALIN kıyısında biraz oturduktan sonra Den Haag'ın küçük kapalı çarşısına doğru yürüyoruz. Ömer'le iyice ısındık birbirimize. Başından geçen türlü hikayeleri anlatıyor. Gençlik heyecanı ile sürüklendiği olayları... Anlatıyor. Hem de eskiden ciddiye aldığı bazı değerlere şimdi gülüyor. Ömer Tanlak oldukça neşeli! Kuşkusuz bu durumu, geçirdiği son beş yılda, hele hele hakkında idam fermanı çıktığı günden bugüne kadar yaşamamıştı.

Orası benim vatanım

YÜZLERCE insan arasında kapalı çarşıya giriyoruz. Ben sormaya devam ediyorum:

— Senin gibi MHP'nin anarşi ortamına çekilmiş binlerce genç için ne gibi bir çıkış yolu, kurtuluş yolu görüyorsun, öneriyorsun?

— Türkiye'de can güvenliğim sağlansa Türkiye'de kalırdım. Bu gün can güvenliğim sağlansa hemen dönebilirim. Orası benim vatanım. Türkiye'de olsam ve can güvenliği de sağlanmış olsa, birçok gence kurtuluş yolu gösterebileceğimi sanıyorum. Bugün Türkiye'de binlerce genç anarşik ortama sürükleniyor, anarşinin içine çekiliyor. Bu gençlere bir yol gösterilmesi gerekiyor. Bunun için hükümetin tutarlı politika izlemesi gerekiyor. İkinci şık olarak ise bir kanun teklifi vardı. Millet Meclisine kadar gelip geri çevrildi. Bu kanun teklifi, MHP'den, Ülkü Ocaklarından ayrılan gençleri içeren bir kanun teklifi değildi. Bütün anarşik olaylara karışan gençleri, suç duyurusunda bulunabilecek herkesi kapsıyordu. Suç duyurusunda bulunanların cezalarının indirileceğini içeriyordu. Ancak buna MHP karşı çıktı bütün şiddetiyle. Mecliste MHP sözcüsü bu kanun teklifine karşı konuşma yaptı. Hükümetin tutarlı politika izlemesi gerekir. İkincisi ise, sağ-sol meselesi diye bir şey kalmamıştır. Ülke iyice anarşinin içine çekilmektedir. Ülkenin bugün anarşiye sürüklenmesinin sorumlusunun liderler olduğu muhakkaktır. Liderlerin artık birbirlerini faşist, komünist diye itham etmemeleri ve ortak bir tavır alıp anarşinin üzerine gitmeleri gerekir.

Yarın: "Hergün yöneticileri siz niye yakalanmıyorsunuz?"

Basın toplantısından çıkar çıkmaz Tanlak, ilk iş olarak Aydınlık'ın son sayısını inceliyor.

"Sayın Altınkılıç'la tamamen hemfikirim"
İstanbul Valisi Ayaz:
«Kuvvetli ipuçları var»

● Neşeli bir delikanlı. Belki de beş yılın yükünü atıp hayata yeniden başlamanın sevincini yaşıyor. Eskiden ciddiye aldığı bazı saçmalıklara şimdi gülüyor. Tanlak oldukça neşeli.

● Şu an bir iş arıyorum ve yarım bıraktığım tahsilime devam etmek istiyorum.

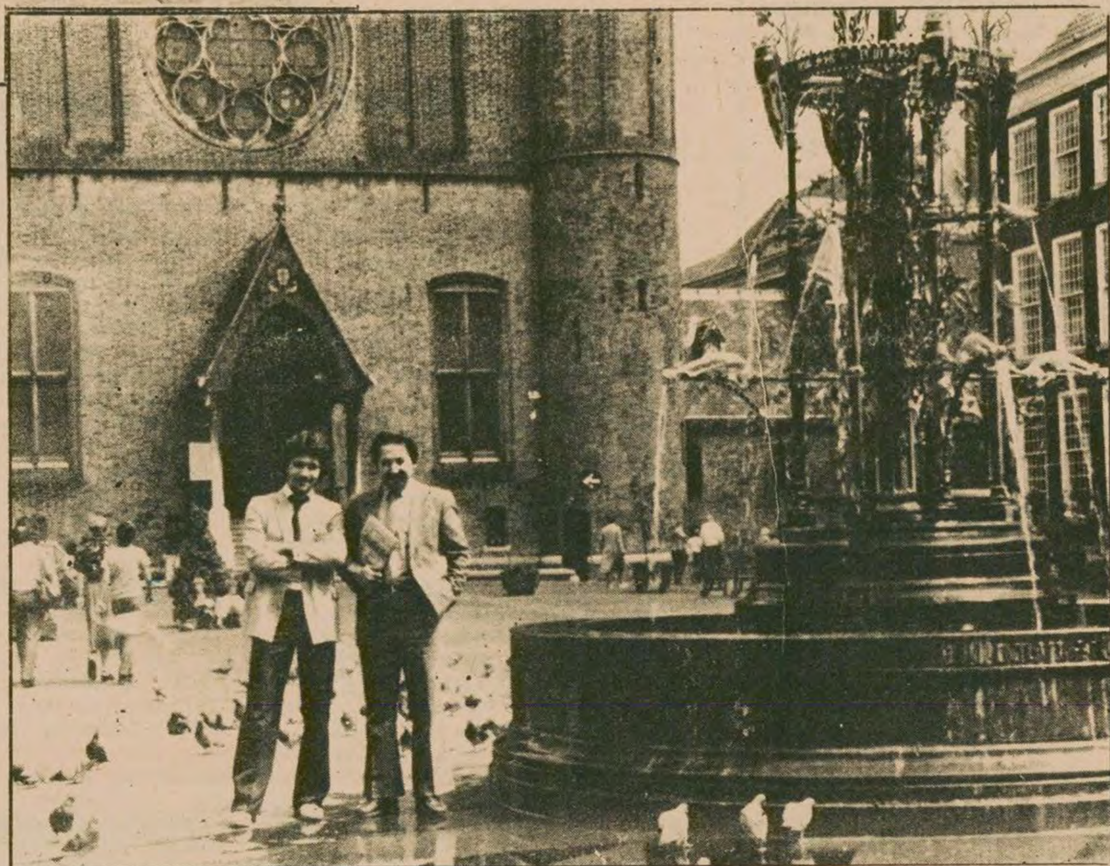

● Köklü bir demokrasiye sahip Hollanda'nın Parlamento binasının önünde yürüyoruz. Ömer, Hollanda'daki ilk basın toplantısındaki izlenimlerini anlatıyor

● Suç duyurusunda bulunanların cezalarının indirilmesini içeren kanun çıkarılmalı

Televizyon da Bugün

10.00	ÇOCUKLAR İÇİN	18.20	TV'DE SİNEMA
10.25	TATİL SİNEMASI	19.50	TAŞ DEVRİ
12.05	KAPANIŞ	20.50	HABERLER
17.00	HABERLER	21.20	DALLAS
17.05	HEIDI	22.20	MÜZİK
17.30	YAŞAYAN DENİZ	22.30	SAINT'İN DÖNÜŞÜ
18.15	HAFTANIN ŞARKISI	23.20	HABERLER

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

Norveç'teki toplantıya katılan TV Eğitim Merkezi eski Müdürü

HALUK AR

Avrupa Yayın Birliğinin gelecek toplantısı Türkiye'de düzenlenecek

TRT adına, Norveç'te toplanan EBU "Avrupa Yayın Birliği" Teknik Eğitim Merkezleri Başkanları toplantısına katılan TV Eğitim Merkezi eski Müdürü Haluk Ar toplantı ile ilgili olarak sorularımızı yanıtladı.

— EBU "Avrupa Yayın Birliği" Teknik Eğitim Merkezleri Başkanları Grubunun kuruluş amacı nedir?

— Avrupa yayıncılık tekniği konusunda eğitim yapan ünitelerin birbirleriyle iletişim, eşgüdüm ve dayanışma oluşturmaları fikri 1975'lere kadar uzanır. Bu tarihte Avrupa'daki birkaç teknik eğitim merkezinin başı sözkonusu grubun ilk çekirdeğini oluşturmuşlardır. Daha sonra grup genişleyerek 1979 yılında EBU şemsiyesi altında ilk toplantısını Fransa'da yaptı.

Grubun asıl amacı, yayın kuruluşları eğitim üniteleri arasında sağlıklı bir iletişim, eşgüdüm ve dayanışma oluşturarak yayın elemanlarına daha verimli bir eğitimin verilmesini sağlamaktır. Bu amaçla teknik eğitim merkezleri, birbirlerinin deneyimlerinden yararlanırlar, eğitim malzemesi değiş tokuşunda bulunurlar, belirli projelerde dayanışma yaparlar ve Genel Kurulda ortaya atılabilecek başka türde eğitim etkinliklerini yürütebilirler.

— Grubun gelecekteki etkinlikleri nelerdir?

–Bu kapsamda, TRT'yi en yakından ilgilendiren etkinlik Avrupa Yayın Birliği Eğitim Merkezleri Başkanlarının grubunun gelecek toplantısının Eylül 1981'de Türkiye'de düzenlenmesidir. TRT Yönetim Kurulu sözkonusu toplantının ülkemizde düzenlenmesi için Genel Müdürlüğe yetki vermiştir. Bu toplantıya başka yayın birliklerindeki eğitim yetkililerinin de katılması sözkonusudur. Bu durumda TRT uluslararası yayıncılık eğitiminin geliştirilmesinde önemli bir rol oynayacaktır.

Grup, gelecekte eğitim alanındaki belirli konularda standart saptama çalışmaları içindedir. Eğitim malzemesi ve eğitici değiş tokuşu da Avrupa içinde, gerekse dışında belirli koşullar çerçevesinde sağlanacaktır.

— Norveç'te yapılan toplantı konusunda izlenimler?

–Her şeyden önce Norveç'te yapılan toplantı Eğitim Merkezleri Başkanlarının Genel Kurul toplantısı değildir. Genel Kurul 2 yılda bir kez toplanır, ancak iki yıllık arada eğitim etkinliklerinin azalmaması için seçimle işbaşına gelen 5 kişilik bir yürütme komitesi vardır. 1979'da Fransa'da yapılan Genel Kurul toplantısındaki seçimde şu kuruluşlar EBU Teknik Eğitim Merkezleri Başkanları Yürütme Kuruluna seçilmişlerdir. IRTE "İrlanda-Başkan", SRT "Almanya", NRK "Norveç", INA "Fransa" ve TRT. Norveç'teki toplantı söz yürütme kurulunun 1980'deki ilk toplantısıydı. Gündemdeki en önemli maddeler, 1981'de Türkiye'de yapılacak Genel Kurul Toplantısının düzenlenmesi, yeni işe almalardaki sağlık üniteleri, gelişmekte olan ülkelerle ilişkiler, yeni teknolojilerin eğitim açısından boyutları ve Teknik Dökümantasyon grubunun çalışmalarının gözden geçirilmesini kapsıyordu.

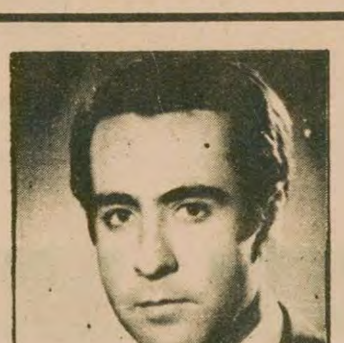

–Grubun çalışmaları TV eğitimi açısından neler getiriyor?

Bu çalışmaların sonucunda TRT yakın bir gelecekte daha fazla eğitim malzemesi ve bilgisine sahip olacaktır. Başka ülkelerin yayın kuruluşlarında uygulanan, ama TRT için henüz yeni olan bazı uygulamaları öğrenmek ve TV personeline aktarmak televizyonun geleceği için çok önemlidir. Genelde bu grubun çalışmalarından televizyonun, grubun kuruluş amaçları doğrultusunda birçok olanaktan yararlanması sözkonusudur.

Radyoda neler var?

TRT–1

Radyo Tiyatrosunda bu akşam Mario Simmel'in yazdığı Esin Artamlı'nın radyoya uyguladığı "Tanrı Sevenleri Korur" tekrar yayınlanacak.

TRT–2

Saat 7.45'de oyun havaları başlıyor. Programda Zeybek, Vartan halı dokuyor, Karam, Kaşık, Gıydıvanın kızları adlı oyun havaları yer alıyor.

TRT–3

Saat 20.30'da Pop müzik severler plak albümlerinden adlı programda Boney M. adlı topluluğun albümlerinden seçmeleri dinleyebilirler.